

ג'ורג' ברנרד שו

בכור שטן

עברית: שאול טשרניחובסקי

מחזהו של ברנרד שו (Shaw, 1856-1950) – מגדולי המחזאים של אירלנד – 'בכור שטן' (*The Devil's Disciple*, 1897), בתרגומו של שאול טשרניחובסקי ובבימויו של צבי פרידלנד, הועלה לראשונה בתיאטרון הבימה ב-1.7.1931. בין היתר שיחקו בהצגה אהרן מסקין (בתפקיד ריכרד), שמעון פינקל (בתפקיד אנטוני אנדרסון) וחנה רובינא (בתפקיד יהודית). את התפאורה והתלבושות עיצב מנחם שמי.

למרבה הפלא, תרגומו של טשרניחובסקי ל'בכור שטן' לא פורסם מעולם, ולא כונס במהדורות כל כתביו, והוא רואה כאן אור בפעם הראשונה על פי עותק מרושל (מצידו של טשרניחובסקי) ומטושטש (מצידו של הדיו), המצוי בספרייה הלאומית. עותק זה, היחיד שנותר (ככל שידוע לכותב שורות אלה), יועד כנראה, על-פי סימני ההטעמה המצויים בו, לשמש את השחקנים בחזרותיהם.

כמו כן, אציין כי השוואה עם המקור האנגלי מלמדת שטשרניחובסקי השמיט בתרגומו, כנהוג לעיתים בתרגומים המיועדים לבמה, את רובן המכריע של הוראות הבמה המקוריות, ואף קיצץ וסילק, פה ושם, אי-אילו שורות מגוף המחזה.

י.ו.

עלילה ראשונה

מרת דדזשן: (באים) מדוע לא פתחת? (רואה שהנערה ישנה, קוראת בקול, בכעס)
היא! היא! היא! (מזעזעת אותה) קומי, קומי השומעת את?

הנערה: (יושבת) מה יש?

מרת דדזשן: קומי! איך לא בושו פניך, נערה מחוסרת רגש, חוטאת שכמותך! אך זה הורידו את אביך לקבר, ואת ישנה!

הנערה: אני לא רציתי... אני חכיתי...

מרת דדזשן: (נופלת לתוך דבריה) כמובן! יודעת אני, יש לך כמה וכמה תירוצים. מחכה היית! (בכעס. שוב קול דפיקה על הדלת) מדוע אינך פותחת את הדלת ולא מכניסה את הדוד? הלא כל הלילה חכיתי לו. (היא דוחה אותה בגסות אל הספה) כעת אפתח לו בעצמי. יפה את מחכה, לכי והוסיפי אש בתנור. מהרי.

קריסטי: פ-פ-פה! אך זה קור. מי את?

הנערה: אני אסי.

מרת דדזשן: מה תשאל? (אל אסי) לכי לך אל חדרך ושכבי שם עד שתתעוררי. תולדותיך אינן יפות בשביל אוזניך.

אסי: אני...

מרת דדזשן: אל תעני לי. עשי כל מה שאמרתי. ואל תשכחי להתפלל. (אסי יוצאת) לולא אני שהייתי כאן, כי אז היתה הולכת אמש במנוחה לישון, כאילו לא קרה שום דבר.

קריסטי: אבל כלום לא יכולה היא להרגיש שמת הדוד פטר, כאחד מבני המשפחה?

מרת דדזשן: ילדי, מה אתה סח? הלא בתו של הדוד פטר היא, עונשו על נאפוּפיו.

קריסטי: בתו של הדוד פטר?

מרת דדזשן: תאמר לא היו פגעים. די דאגתי עד שגידלתי את בנותיי שלי וגם אותך ואת אחיך הנבל, עד שלא באה ממזרתו של דודך...
קריסטי: הס... הלא תוכל לשמוע.

מרת דדזשן: תשמע ותשמע! הירא את אלוהים אינו ירא לכנות את פועל השטן בשמו הנכון. עד מתי תעמוד מסתכל באש כאותו חזירון נחור? מה הן החדשות?

קריסטי: הכומר בעצמו יביא החדשות, תיכף יבוא הנה.

מרת דדזשן : אי? חדשות?

קריסטי : כי אבא מת!

מרת דדזשן : אבא!

קריסטי : אבל אני מה? כשבאנו לנבינסטון כבר היה מוטל חולה. מתחילה לא הכיר אותנו. נשאר הכומר על ידו כל הלילה, ואותי שלח. בלילה מת.

מרת דדזשן : אבל אוי לי ואבוי לי! את אחיהו, שכל ימיו לא היה אלא לעונש לנו, תלו על עץ, בתור מורד תלוהו. והוא, לא ישב בביתו כחובה, עם בני משפחתו, אלא הלך אחרי אחיו ומת. נטש לי את הכל, וגם את הנערה הזאת לדאוג לה. אבל חטא הוא לעשות כל, עוון גדול לאמתו של הדבר.

קריסטי : כמדומני, בוקר יפה יהיה מחר, אף על פי כן.

מרת דדזשן : בוקר יפה! ואביך זה עכשיו מת! בני, אי הם רגשותיך?

קריסטי : וכלום אמרתי דבר? סבורני, מותר לאמר בעניין מזג האוויר ואם גם מת אבא.

מרת דדזשן : אמנם רואה אני נחמה בבני. הבן האחד – טיפש. והשני עבריין שבעבריינים. שעזב את ביתו, כדי לחיות עם מבריחי-מכס, עם נוודים, עם חלאת מין האדם. (קול הפיקות בדלת)

קריסטי : בוודאי, שזה הוא הכומר.

מרת דדזשן : ובכן, קום לך ופתח את הדלת למר אנדרסון.

אנדרסון : (נכנס) הגדת לה?

קריסטי : הכריחתני.

אנדרסון : אחותי, קשתה עליך יד אלוהים.

מרת דדזשן : כן, כך רצונו. ואני אנוסה להיכנע לו. אבל, אנוסה אני לאמר, כי קשה הוא רצונו.

אנדרסון : מרת דדזשן, בנך הגדול היה בשעת התליה.

מרת דדזשן : ריכרד?

אנדרסון : כן.

מרת דדזשן : תשמע לו לזה למופת! סופו של אותו נבל, מנאף וכופר בעיקר יוכל להיות כסופו של זה. כלום ראה אותו תימוטיאוס?

אנדרסון : כן.

מרת דדזשן : זמן רב?

אנדרסון : אך בקרב ההמון. מותו של אחיו פעל פעולה נמרצת על נפש אישך. מרת דדזשן, כלום אין זה מובן? באותה שעה נוראה נתרכך ליבו כלפי בנו הנידח. שלח לקרוא לו שיבוא לראותו.

מרת דדזשן : שלח לקרוא לריכרד ?

אנדרסון : כן, אבל ריכרד לא בא. הוא שלח מכתב לאביו.

מרת דדזשן : מה כתב ?

אנדרסון : הוא כתב, שתמיד עמד לצד דודו הפושע ותמיד יהיה כנגד אבותיו הטובים, הן בעולם הזה והן בעולם הבא.

מרת דדזשן : על זה יישא עונשו. על זה יישא עונשו הן בעולם הזה והן בעולם הבא.

אנדרסון : לא בדינינו הדבר, מרת דדזשן. אבי ריכרד שבארץ ריחם אותו; ושופטו שבשמיים הוא אבי כולנו.

מרת דדזשן : אבי ריכרד שבארץ היה שוטה שבשוטים !

אנדרסון : הה !

מרת דדזשן : אני אמו של ריכרד, אם אני כנגדו, מי יוכל להיות בעדו. מר אנדרסון, מדוע אינך יושב ? היה עלי לבקשך זה כבר, אבל אני כל כך מרוגשה.

אנדרסון : תודה. ההגיד לך קריסטי על דבר הצוואה החדשה ?

מרת דדזשן : הצוואה החדשה ? כלום תימוטיאוס...

אנדרסון : כן. בשעתו האחרונה שינה את צוואתו.

מרת דדזשן : ואתה נתת לו ללסטם אותי ?

אנדרסון : לא יכולתי למחות בידו, שלא ינחיל את הונו שלו לבנו שלו.

מרת דדזשן : לא היה לו כלום משלו ! כספו היה הכסף שהבאתי לו בנדוניה. רק לי הייתה הרשות להנחיל כספי שלי לבני שלי. אילו הייתי אני על ידו, לא היה מעיז לעשות כך. יפה. הלא תבוש ותכלם מר אנדרסון, אתה הכהן לה' לקחת חלק בעברה שכזו.

אנדרסון : אינני נעלב מדברים שאת פולטת מתוך המרירות הראשונה שבצערך.

מרת דדזשן : צערי !

אנדרסון : נאמר, כעסך, אם ליבך מוצא שביטוי זה יותר טוב.

מרת דדזשן : ליבי ! ליבי ! בבקשה ילמדני מר, מאימתי התחיל סובר הוא שליכנו הוא מנהלנו הנאמן ?

אנדרסון : אני...

מרת דדזשן : אל תשקר, מר אנדרסון ! לימדוני שאין דבר כוזב כליבו של אדם. לבבי לא הלך אחרי תימוטיאוס, כי אם אחרי אחיו המסכן שזה עכשיו מת על העץ. כן, כן. אחרי פטר דדזשן, הלך. אתה יודע זאת אלי הבקינס הזקן, שאתה עלית על כסאו אחריו, הוא הגיד לך זאת, בשעה שמסר את

נפשו בידך. הוא התרה בי, והוא עוררני כנגד ליבי, והוא הכריחני שאנשא
לאדם ירא אלוהים, לפי דעתי, ורק אותה משמעת, היא שעשתני למה שאני
כיום. ואתה, אתה שארשת לך אישה כמצוות לבבך, אתה מדבר איתי על
דבר ליבי. פֶּלֶךְ לְךָ לביתך, לאשתך הנאה, הניחה לי להתפלל.

אנדרסון: ישמרני ה' מהפריעך בתנחומותיך.

מרת דדזשן: ה' יודע גם בלי עזרתך את מי לשמור ואת מי לא לשמור.

אנדרסון: ולמי לסלוח. מרת דדזשן, עוד רק מילה אחת. במהרה נקרא את
הצוואה, וריכרד יש לו הרשות להיות בשעת הקריאה. הריהו בעיר, אלא
שהואיל לאמר שאיננו רוצה להיכנס לכאן בזרוע.

מרת דדזשן: יכנס לכאן. אל יהיה סובר, שבשבילו נצא מבית אביו. יבואו
כולם.

אנדרסון: מרת דדזשן, היו ימים והייתה לי עליך השפעה כל שהיא. מתי
אבדה לי?

מרת דדזשן: בו ביום שנשאת לך אישה מתוך אהבה. עכשיו אתה יודע?

אנדרסון: כן אני יודע.

מרת דדזשן: גנב! גנב! קריסטי, קריסטי, קומה! בוש והכלם, ישן אתה
בשעה שאביך מת!

קריסטי: וכלום סוברת את שלא נשכב לישון עד שמלאו ימי האבל?

מרת דדזשן: אין רצוני לשמוע דברי איולתך, קום עזור לי להסיע את
השולחן. תיכף ישובו הכהן והנוטר וכל המשפחה לקרוא את הצוואה (עד
שתספיק להתחמם. לך והער את הנערה, אחרי כן תסיק את התנור שברפת.
פה לא תוכל לאכול את סעודת הבוקר). רחץ פניך ושפר עצמך כדי לקבל
פני האורחים. הבט, יש כאן עשרה צנימים, עשרה כשאשוב לכאן
מהתלבש. אל תשלח את אצבעותיך אל הצימוקים שבעוגה. וגם לאסי
תאמר זאת, כמדומני שיכולה אני להאמין לך, שתביא הנה את קערת
הציפורים הצלויות ואת הכלי לא תשבור.

קריסטי: מוטב שתעמידו את המציות בשביל הנוטר.

מרת דדזשן: אין מבקשים עצות מפייך, אדוני. לך ועשה את כל אשר צויתני
לך. הסר קודם את תריסי החלון, ויכנס האור. כלום באמת מוטלת רק עלי
כל העבודה הקשה בבית, שוטה שכמותך?

קריסטי: אשת הכומר כאן.

מרת דדזשן: מה! היא באה הנה?

קריסטי: כן.

מרת דדזשן: מה יש לעשות בשעה מוקדמת זו? עד שהספקתי להתלבש לקבלת אורחים?

קריסטי: מוטב שתשאלני אותה.

מרת דדזשן: מוטב תכלה דיבורך. תאמר לנערה שתיכנס הנה תיכף כשתגמור את סעודתה. ואמור לה שתשפר את עצמה כדי להיראות לפני האורחים. אי לך מחוצף! היכנסי, הו, זאת היא, מרת אנדרסון **יהודית:** כן, אני היא. אולי יכולה אני לעשות דבר מה בשבילך מרת דדזשן. אולי אהיה לעזרה לסדר את החדר עד שיבואו לקרוא את הצוואה?
מרת דדזשן: תודה לך, מרת אנדרסון. בביתי תמיד סדר, ותמיד אני נכונה לקבל פני הבאים אלי.

יהודית: כן, כמובן. אולי לא היה צורך שאבקרך דווקא היום.

מרת דדזשן: אבל מרת אנדרסון, היום, בבוקר אחד יותר או אחד פחות, מה איכפת? מכיוון שאת כבר פה, בבקשה, הישארי. אנא הישארי כאן. ואם יבוא מי שהוא הנה תקביליהו פנים. עד שאהיה נכונה אני.

יהודית: (משתחוה לפניה בחן) כן, כמובן, מרת דדזשן. אני אדאג לזה (תולה את מעילה ואת כובעה). אל תחפזי...

מרת דדזשן: (מתוך לעג למחצה) אני חושבת, שזה יותר נאה לך מלפנות את החדר. (אסי נכנסת) אסי, את כאן? (מדברת קשות) גשי הנה, ואסתכל בך. (אסי ניגשת בריאה, מרת דדזשן תופסת בכפה וסובבת אותה) לזה יאמר עשתה שערוותיה? תיכף אפשר לעמוד עליך, מי את ועל חינוכך שנתחננת. עתה שמעי ועשי כל אשר אצווה לך. שבי לך כאן בזווית ליד האש. וכשתבוא כל הכנופיה אל תעיזי לדבר עד שישאלוך. (אסי הולכת לאט עד התנור) יראו אותך קרובי אביך וידעו איפה את. חייבים הם לא פחות ממני לפרנסך. על כל פנים הם יכולים לתרום תרומתם גם הם, אבל בשום אופן אל תעיזי לפטפט איתם, או להיות עמהם כאחת מהם. שומעת את??

אסי: כן.

מרת דדזשן: ובכן, לכי ועשי כאשר ציוויתי לך. תשימי לה ליבך מרת אנדרסון. את יודעת מי היא ומה היא. ואם תגרום לך אי נעימות כל שהיא, תגידי לי, ואני אגמור חשבון איתה.

יהודית: (מלטפת את אסי) אל תשימי לבך למה שדודתך נוהגת איתך קשות. אישה הגונה מאוד היא ואינה מתכוונה אך לטובתך.

אסי: כן.

יהודית: אסי, מובטחני שאת לא תעיזי פנים לדודתך?

אסי: לא.

יהודית: נערה טובה את. מכירה את מי שהוא מקרובי אביך?

אסי: לא. היו מונעים עצמם מבוא איתי בדברים. הם היו יותר מדי יראיי שמיים, כמה וכמה פעמים סיפר לי אבי על דבר דיק דדושן, אלא שלא ראיתהו מעולם.

יהודית: את דיק דדושן זה? אסי, רוצה את להיות נערה הגונה ומחזירה טובה באמת? שתהיה לך עידה על ידי הנהגתך הטובה?

אסי: כן.

יהודית: כי אז עליך לא להעלות לעולם על שפתיך את שם ריכרד דדושן. גם לא להרהר בו לעולם. איש רע הוא.

אסי: מה עשה?

יהודית: לא צריך גם שתשאלני על אודותיו, אסי. צעירה לימים עודך יותר מדי בכדי לדעת מה זה איש רע. מבריח מכס הוא. והוא חי עם צוענים. והוא אינו אוהב את עמו ואת משפחתו. והוא משתתף בתגרות ושוחק בקוביא בשבתות תחת ללכת לבית הכנסיה. אין לך אסי טוב, משלא לתת להתקרב אליך עד שידך מגעת, וראי והתרחקי את וכל הנשים ממנו.

אסי: כן.

יהודית: מתייראת אני, שאת אמרת הן ולא ואינך מעמיקה לחשוב.

אסי: כן... אלא

יהודית: אלא זה, מה הוא אומר?

אסי: אלא... גם אבי היה מבריח מכס וגם...

יהודית: מתחילים להתכנס. ובכך אל תשכחי מה שאמרה לך דודתך. (לקריסטי) שלום מר דדושן. בבקשה, פתח את הדלת. האנשים באו.

קריסטי: שלום!

יהודית: היא תיכנס תיכף ומיד. ביקשה אתכם שתחכו.

אנדרסון: תיכף תיכנס. אחותנו המסכנה והעלובה. כולנו כאן.

קריסטי: כולנו חוץ מדיק.

דוד טיטוס: אבל אני מקווה שהוא יואיל בטובו שלא לבוא. תקוותי...

יהודית: ידידי, מרת דדושן...

דוד ויליאם: אחותי, אולי ייטב לך אם נפתח בתפילה?

דוד טיטוס: או נשיר שיר מתהילים?

אנדרסון: ידידי, כבר ראיתי הבוקר את אחותנו, וכליכנו ביקשנו ברכת ה' עלינו.

כולם: (מלבד אסי) אמן.

יהודית: ואת אסי, הענית אמן?

אסי : לא.

יהודית : ובכן, עני כראוי לנערה טובה.

אסי : כן, אמן.

הדוד וויליאם : טוב, טוב. כשתיהי ילדה טובה נכונים אנו להסביר לך פנים. הכל שווים לפני כיסא כבודו.

קריסטי : והנה גם דיק.

ריכרד : (מסיר את כובעו) גבירותיי ואדוניי ! אני עבדכם, עבדכם הנאמן מאוד. פני מאושרים פני כולכם. מה גדולה שמחת כולכם לראות אותי. אבל אמא, מראיך כתמול שלשום ?! כך טוב, כך טוב ! הרי דוד וויליאם. לא ראיתי פניך למן היום בו נזרת מן היין. הלא נזרת, כלום לא ? כמובן שנזרת ומאוד היטבת לעשות. אכן, מתמיד גדול היית. ואיפה הסוחר בסוסים הישר באדם ? איפה הדוד טיטוס ? דודי טיטוס הראה לי את פניך ! אתה הינך כתמיד חוזר אחרי הגבירות.

דוד טיטוס : בוש והכלם, מר...

ריכרד : הנני בוש ונכלם... אבל לעומת זאת מתגאה אני על דודי, מתגאה על כל שארי בשרי. כי מי הוא האיש אשר יראה אותם, ולא יתמלא גאון ושמחה ? אה, מר אנדרסון, עודך עסוק כמקודם במעשים טובים, כמקודם אתה רועה את עדרך ? ובכן הכומר, ניקח כוס כמוט שהיינו רגילים לקחת באותם הימים הטובים לפניכם.

אנדרסון : מר דדזשן, בוודאי שאתה יודע כי אינני שותה יין קודם סעודת הצהריים.

ריכרד : אבל אבא. לעיתים רחוקות אפשר. הנה דודי וויליאם היה נוהג לשתות גם לפני סעודת הבוקר. רק שלא תשתה מיין אימי. אירע לי פעם עוד בהיותי בן שש, ולגמתי מאותו יין, ומאז נעשיתי נזיר. ובכן, שמעתי אומרים אבא, שנשאת אישה. ואומרים, אשתך יפת תואר ויפת מראה. **אנדרסון :** הנה אשתי לפניך.

ריכרד : הוי גברתי, סליחה. ראויה את באמת לכל אותן התהילות ששמעתי על אודות יופייך. אבל לצערי, מכיר אני מתוך מראה פניך, שלא זו בלבד, אלא גם אישה חסודה את. על כל פנים אבא, אני מכבד אותך עוד יותר משכיבדתיך קודם. אגב, זכורני, שמעתי אומרים, כי פטר דודנו המסכן, היה אב אף על פי שלא נשא לו אישה. האמת הדבר ?

דוד טיטוס : אך ממזר אחד היה לו, אדוני.

ריכרד : רק אחד ? חושב אתה, שילד אחד אין זה ולא כלום ? אוי לך דודי טיטוס, דודי טיטוס, בוש אני ונכלם בגללך.

אנדרסון: מר דדזשן. אל תשכח שאמך שרויה בצער כאן.
ריכרד: אבל הכומר, צערה משפיעני מאוד, ובכל זאת אדוני, מה היה לו לאותו ממזר?

אנדרסון: הנהו אדוני, עומד ושומע דברייך.
ריכרד: הא, כיצד? ומדוע לא אמרתם לי זאת מקודם! בית זה אינו חביב ביותר על הילדים גם בלי... אבל, אחותי הקטנה, סלחי לי. אכן לא רציתי כלל וכלל להכאיב לך. מדוע עקבות דמעות על פניה? מי מעליב אותך? חי ראשי...

מרת דדזשן: יסכור פי מחלל השם. אינני רוצה לסבול זאת יותר, כלך לך מביתי.

ריכרד: מאין את יודעת שהבית – ביתך? הלא עוד לא קראו את הצוואה. גבירותי ואדוניי, אני בנו בכורו של אבי המנוח ובעל הבית שאינו ראוי לכך, אני אומר לכם: שלום. אנדרסון הכומר והבקינס הנוטר! ברשות מרנן ורבנן מקום כבוד זה לראש המשפחה. בעטיו של מאורע עצוב התאספנו לכאן. מותו של אבי ותלייתו של דודנו. כן, כן, יקצרו פניכם. תאור התקווה אך בעיניים של ילד זה. כעת, הבקינס הנוטר, ניגש אל העניין, תנה לנו את הצוואה.

טיטוס: אדוני הבקינס, מדוע אתה מרשה שהם נוגשים בך, מזרזים אותך?
הבקנינס: מובטחני, שמר דדזשן לא רצה להעליבני, אף רגע אחד יותר לא אגזול ממך, מר דדזשן. אנא תן לי ואמצא את משקפיי.
ריכרד: אהה, קרובי מרגישים באדיבותך והם מוכנים לכל רע. מר הבקינס! כוס יין בכדי שישפשף את הגרון.

הבקנינס: תודה לך, מר דדזשן. לחייך, אדוני.
ריכרד: ולחייך, אדוני. מי יכול בטובו להגיש לי כוס מים?
הבקנינס: הצוואה לא נכתבה בהתאם מדויק לדין. ולא בכיטויים שהחוק דורש אותם.

ריכרד: כן, אבי מת שלא כדין וכחוק.
הבקנינס: אכן ואכן, מר דדזשן, לא כדין ולא כחוק. ירשני מר להתחיל?
ריכרד: כן, כן. בבקשה. נכונים אנו. אסירי תודה נהיה לו בעד כל מה שנשמע. ובכן, יתחיל.

הבקנינס: אני תימוטיאוס דדזשן כתבתי צוואה זו בהיותי מוטל על ערש מותי בנבינסטון בדרך מספרינגטון בואכה וסברידזש ביום 24 לחודש ספטמבר בשנה 1777. על סמך צוואתי זאת אני מבטל כל צוואותיי

שכתבתי קודם והנני מכריז ומודיע שבינתי וזכרוני טובים וצוואתי זו האחרונה מקבילה לחלוטין למחשבותיי ולרצוני.

ריכרד : כך.

הבקינס : לא, לא היטיב לבטא. אדוני, אין זו שפה מדויקת. אני ממשיך לקרוא... לבני הצעיר קריסטי דדזשן הנני נותן בירושה מאה ליטרא. חמישים מהן יסלקו לו ביום בואו בברית נישואין עם שרה וילקינס, אם תרצה היא להינשא לו, ועשר-עשר ליטרא, לכשייוולד לו ילד, עד חמישה ילדים.

ריכרד : ואם לא תרצה ללכת אחריו?

קריסטי : תרצה משתהיינה לי חמישים ליטרא!

ריכרד : יפה, אחי! ובכן נמשיך.

הבקינס : לאשתי חנה דדזשן, שנולדה חנה פרומריז... רואה מר דדזשן, אני יודע את הדינים, אמך לא נולדה חנה, אלא כך קראו לה אחר הטבילה. – לה אני נותן ועוזב בירושה חמישים ושתיים ליטרא כל שנה ושנה, הכנסה קבועה, כל ימי חייה. הכנסה זו יש לה לסלק מן האחוזים מכספה שלה... גם זו דרך לבטא, מר דדזשן – מכסף שלה.

מרת דדזשן : חי אלוהים, מאוד היטיב לבטא. אין פה אף פרוטה שאיננה שלי. חמישים ושתיים ליטרא לשנה?

הבקינס : ובעבור טוב ליבה וחסידותה אני מוסר אותה להשגחתם של בניה. כל ימי חיי הייתי עומד בינה וביניהם עד כמה שידי הייתה מגעת.

מרת דדזשן : וזה שכרי? מר אנדרסון, אתה יודע מה שאני חושבת בעניין זה. אתה יודע איך קראתי לזאת.

אנדרסון : אין לעשות כלום כנגד זה מרת דדזשן, עלינו לשאת את כל אשר יקרנו. (אל הבקינס) הלאה, אדוני.

הבקינס : את ביתי אשר בוסטברידזש ביחד עם כל הקרקע השייך אליו וכל יתר טובו אני נותן לבני בכורי ריכרד דדזשן.

ריכרד : אהה! נתח שמן, אבא, נתח שמן.

הבקינס : על פי התנאים דלקמן: ...

ריכרד : לשד ולעזאזל. תנאים יש כאן?

הבקינס : דהיינו, קודם לכל שלא ייתן שתהיה הילדה, ילדת החוץ של אחי פטר, סובלת מחסור או תבוא מתוך דחקות לידי מעשים רעים.

ריכרד : אני מסכים.

הבקינס : שנית, שיהיה ידידו הטוב של סוסי הזקן דזשיק... אדוני, צריך היה לכתוב יעקב.

ריכרד : יעקב יאכל מעתה רק תלתן. המשך...
הבקינס : אל ידחה ממשרתו את משרתו בחווה, את החרש פרודזשר פיסטון.

ריכרד : פרודזשר פיסטון ישתה שיכר מדי שבת בשבתו.
הבקינס : שלישית, ביום חתונתו של קריסטי ייתן לו מתנה מן התכשיטים שבחדר ההדור.

ריכרד : הא לך קריסטי.

קריסטי : אני הייתי מבכר את טווסיי החרסינה.

ריכרד : גם אותם תקבל קריסטי.

הבקינס : ברביעית ובאחרונה שישתדל לחיות בשלום עם אימו, עד כמה שהיא תסכים לזאת.

ריכרד : המ... וזה הכל? מה הבקינס?

הבקינס : ובאחרונה, אני מפקיד את נפשי בידי בוראי ומבקש בלב נשבר שיסלח לי כל חטאיי ועוונותיי. מקווה אני שירצה לנהל את בני, באופן זה שאיש לא יאמר שהריעותי לעשות כשהפקדתי בידו יותר משהפקדתי בידי איש אחר בשעתי זו האחרונה והקשה בנכר.

אנדרסון : אמן!

הדודים והדודות : אמן!

מרת דדזשן : מר הבקינס. הנכונה צוואה זו? זכור ואל תישכח כי בידי צוואתו כדין וכחוק, ואתה כתבת אותה ועל סמך אותה צוואה הכל נמסר לי.

הבקינס : צוואה זו מרת דדזשן אינה כתובה כמשפט, כלל וכלל שלא כחוק. אף כי לדעתי, מאוד יפה, חילק את הנחלה.

אנדרסון : לא בהא עסקינן, מר הבקינס. היש לצוואה זו כוח או לא?

הבקינס : השופטים יבכרו אותה על הקודמת.

אנדרסון : מדוע? כשיש קודמת כתובה יותר על פי דין?

הבקינס : מאותו טעם, אדוני, שהשופטים יבכרו אם רק אפשר תביעתו של גבר, ומה גם שהוא בן-בכור, על תביעתה של כל אישה ואישה. אני הזהרתיך מרת דדזשן, כשביקשתיני לכתוב אותה צוואה, אין זו צוואה נבונה, אם גם תכריחי אותו שיחתום עליה לא ינוח עד שיבטלנה. אבל את לא רצית לשים לב לדברי, ועתה ריכרד המושל בבית. (אסי באה עם כוס מים).

מרת דדזשן : איה היית? איך את מעיזה לצאת בלי נטילת רשות? הלא ציוויתי לך.

אסי : הוא ביקש מים.

יהודית: מי שאל מים?

ריכרד: מה? אני?

יהודית: אסי, אסי!

ריכרד: כן, כן, דומני שאלתי. מה? ייראה את מפניי?

אסי: לא, אני...

ריכרד: בוודאי שאת הלכת ברחוב עד הבאר אשר בשער השוק בכדי להביא

את המים? מים נחמדים! תודה. ברשותך אימי. מה שמך, בסי?

אסי: אסי.

ריכרד: כן, כן! ילדה טובה את, אסי!

אסי: כן, דומני. אני סבורני – אני מקווה.

ריכרד: אסי, השמעת מעולם על אודות מי שהוא קוראים לו שטן?

אנדרסון: הלא תבוש אדוני, עם ילדה לחלוטין...

ריכרד: סליחה הכומר. אני אינני מפסיק את דרשותיך שלך, אל תפסיקני

אתה את שלי. היודעת את, אסי, איך קוראים אותי?

אסי: דיק.

ריכרד: כן, דיק. אבל לפעמים קוראים הם לי שם אחר. הם קוראים לי

תלמידו של השטן.

אסי: ומדוע אתה מרשה להם זאת?

ריכרד: יען כי אמת הדבר. חינוכו אותי באופן אחר. אבל תיכף ומיד הכרתי

שהשטן הוא מושלי אדוני וידידי. ראיתי כי הוא צדק ובני אדם משתחוים

למנצחו אך מתוך יראה. בסתר התפללתי לשטן והוא ניהמני, הציל את רוחי

מהישבר מהאפלה השולטת בבית דמעות ילדים זה. הבטחתי לתת לו את

נפשי ואשבע כי אעבוד לו בעולם הזה ובעולם הבא. אותו נדר ואותה

שבועה הם המה שעשוני לבן-אדם. מהיום והלאה יהיה הבית הזה משכן

לשטן, כורים אלה מזבחו, ושום נפש לא תכרע בו בערבות חשכים מתוך

פחד ועוד לא ידכו בו ילדים. ועתה, מי מכם אנשים טובים ייקח את הילד

הזה ויצילהו מבית השטן?

יהודית: אני אקח. ואתה, ראוי להישרף חי על המוקד.

אסי: אבל אני אי-אפשי!

ריכרד: אינה רוצה, גבירה כשרה שבכשרות.

דוד טיטוס: היזהר, ריכרד דדזשן, יש דין. (כולם מתנפלים)

ריכרד: היזהרו אתם, בעוד שעה לא יהיה פה כל דין בלתי דיני המלחמה.

(בלכתי הנה פגעתי בחיילים לערך שישה מיל מכאן. עוד לפני הצהריים)

זיכרו את תלייתו של המושל מאיור סווינדון למורדים.

אנדרסון : אנו, מה נירא ממנה, אדוני?

ריכרד : יותר משאתם משערים. ואנחנו כולנו מורדים במלכות. אתה יודע זאת.

כולם (מלבד אנדרסון) : שקר, שקר.

ריכרד : לא, כי מורדים אתם. אמנם לא קיללתם את המלך גיאורג כמוני בכל אתר ואתר, אבל ערכתם תפילה כשנחל מפלה. ואתה אנטוני אנדרסון היית שליח הציבור באותו מעמד. אותי לא תלו. ההשפעה המוסרית של תלמידו של השטן היוצא בריקוד תחת התלייה אינה גדולה ביותר. עניין אחר כשתולים כהן, כומר או עורך דין או סוחר בסוסים ישר או שיכור שעשה תשובה. שמא לא? (כולם יוצאים) ומי מכם יישאר פה איתי כדי להרים על ביתו של השטן את הדגל הלאומי של אמריקה וללחום בעד החופש? ח-ח-ח! יחי השטן!

אסי : מותר לי להישאר?

ריכרד : איך זה? מתוך פחדם לגופם שכחו להציל את נפשך? כמובן, מותר לך להישאר. דמעות? זוהי טבילתו של השטן, כן, כן, בכי באופן שכזה, אם גם את, אסי, רוצה בכך.

עלילה שנייה

יהודית : אה, סוף סוף אתה כאן, סוף סוף אתה כאן.

אנדרסון : הזהרי, יקירה, כולי רטוב. הניחיני עד שפשטתי את מעילי. עתה! וכלום איחרתי? שעון העיר הכריז רבע כשעמדתי בשער הבית. והשעון הזה תמיד מקדים.

יהודית : אבל מובטחני, כי הערב הוא מאחר. כל כך אני שמחה כי שבת.

אנדרסון : פחדת, יונתי?

יהודית : קצת.

אנדרסון : אבל, בכית?

יהודית : רק מעט. אין כלום. עכשיו הכל עבר. מה זאת?

אנדרסון : לא כלום. אין זה כי המלך גיאורג שב אל מחנהו. או שהוא מזעיק את חייליו, או שהוא מתכוון לשתות טה, או נועל מגפיים, חובש סוסו וכיוצא בו. החיילים אינם מצלצלים במצילה ואינם קוראים מעבר למעקות

המעלית כשיש להם איזה עניין, אלא שולחים בחור עם חצוצרה בכדי שיחצצר ויפריע מנוחת כל העיר.

יהודית: חושב אתה כי באמת אין שום סכנה?

אנדרסון: כל אבק של סכנה.

יהודית: אינך אומר אלא בכדי להרגיעני ולא מפני שכך אתה חושב.

אנדרסון: בעולם הזה יש תמיד סכנה לאלה היראים מפני הסכנה. כלום אין סכנה פן תאחו האש בבית בלילה ואף על פי כן אנו ישנים שינה ערבה ועמוקה.

יהודית: ידעתי מה שאתה תמיד אומר. ואמנם צדקת. צדקת, אני יודעת, אלא... בוודאי שאני רכת לב. ותו לא. ליבי רועד מדי אזכור בחיילים.

אנדרסון: אל תשגיחי בדבר. אין הדבורה מפסדת מפני שהיא נקנית קצת בקושי.

יהודית: זה אפשר. אה, עד כמה עז לב אתה, מתמדי! גם אני רוצה להיות עזת לב, בכדי שלא תבוש באשתך.

אנדרסון: זה יפה. אני מאושר כל כך! יפה יפה! בשובי הביתה נכנסתי אל ריכרד דדזשן, אבל לא מצאתיו בביתו.

יהודית: אתה נכנסת לביתו של אדם זה?

אנדרסון: אל תתייראי, יקירה. כל דבר לא קרה. לא היה בביתו.

יהודית: ולמה נכנסת אליו?

אנדרסון: אומרים, שהמאיור סווינדון רוצה לעשות פה מה שעשה בספרינגטון, להציג למשל אחד מטובי המורדים, כמו שהיה קורא לנו. שם ברר את פטר דדזשן בתור האדם היותר מפורסם לגנאי, וכולי עלמא מאמינים שכאן יקיר את ריכרד דדזשן בתור היותר מפורסם לגנאי פה.

יהודית: אבל ריכרד אמר...

אנדרסון: נא... ריכרד אמר. אמר מה שאמר בכדי להפחיד אותך ואותי, יסלחו לו מן השמיים, אמר מה שרצה להאמין. נורא הדבר אם נחשוב מה זה מוות בשביל אדם שכמותו. הרגשתי שזוהי חובתי להזהירו. ביקשתי למסור לו בשורה.

יהודית: איזו בשורה?

אנדרסון: שאשמח לראות אותו בביתנו לרגעים מספר בעניין חשוב, נוגע לו, ואילו נכנס אלי בדרכו יהיה לי ברוך.

יהודית: אתה ביקשת אדם זה להיכנס אלינו?

אנדרסון: כן, ביקשתי.

יהודית: תקוותי שלא יבוא, ויהי רצון מלפניו שלא יבוא.

אנדרסון: משום מה? אינך רוצה שאזהירהו?
יהודית: הוא בעצמו צריך להרגיש בסכנתו. טוני, כלום עבירה היא לשנוא
נבל ומחלל השם? אני שונאת אותו. איני יכולה לשכוח אותו. יודעת אני
שיביא עלינו אסון. הוא עלב אותך, עלב אותי, עלב את אימו.

אנדרסון: סלחי לו זאת, יונתי, והכל יהיה טוב.
יהודית: יודעת אני שאסור לשנוא מי שהוא אבל...

אנדרסון: אבל יונתי, אין עוונך גדול כשם שאת סוברת. החטא הגדול
ביותר שחוטאים אנו לרעינו, לא בזה שאנו שונאים אותם, אלא בזה שאנו
מתייחסים אליהם בשוויון נפש, שזוהי תמצית של שנאת האדם. אגב,
יקירתי, כשנעמיק לחקור בבני אדם, תשתאי לראות עד כמה דומה השנאה
לאהבה. כן, אני אומר זאת בכובד ראש. הרהרי, כמה ממכרינו הנשואים
ממירים חיי זה וזו, מחרפים זה את זה, מקנאים זה את זה, מחרפים זה את
זה, מקנאים זה את זה, ומעמידים פנים כאילו אינם יכולים להיות גם יום
אחד זה בלי זה. דומים הם ביותר לממונים על בתי הכלא ובעלי עבדים,
משהם דומים לאוהבים. וממש אותם בני אדם, כשהם מזדמנים עם
שונאיהם, איך הם מתנהגים איתם בזהירות, בחשיבות מתוך הכרת ערכם.
נכונים להיות עומדים ברשות עצמם, נזהרים בדיבורים כשהם מדברים על
אודותיהם. האם לא חשבת לעיתים קרובות שאילו הבינו זאת, כי אז היו
מבכרים להיות ידידיהם של שונאיהם מהיותם ידידי בעליהן ונשותיהן.
תאמיני לי, אוהבת את את ריכרד יותר משאת אוהבת אותי, אלא שאינך
יודעת זאת, הלא?

יהודית: הוי, אל נא תאמר כך. אל נא תאמר כך! גם לא בדרך הלצה. אינך
יודע כמה מכאיב זה לי.

אנדרסון: לא, לא, לא אוסיף. אדם רע הוא, ואת שונאת כראוי לו. ועכשיו
תכיני לי טה?

יהודית: כמובן, שכחתי, ונתתי לך לחכות כל כך.
אנדרסון: התיקנת את השרוול במותנייה הישנה שלי?

יהודית: כן, יקירי, תיקנתי.

אנדרסון: הנכנס מי שהוא בשעה שלא הייתי בבית?

יהודית: איש לא נכנס. אלא... מי שם?

אנדרסון: אבל, אבל חמדתי! הלא לא יאכלך, יהיה מי שיהיה. מר דדזשן,
עליך רק להרים את כל המנעול ולהיכנס. אין אנו מקפידים על הנימוסים.
העוד המטר יורד?

ריכרד: מטר סוחף, כאילו... סליחה, אבל המותנייה שלי רטובה. אתם רואים.

אנדרסון: פשוט אותה, אדוני. תהיה תלויה על האש עד שאתה כאן ותיכש, אשתי תסלח לך על שאתה בחלוקך. יהודית, שפכי עוד כף טֵה בשביל מר דדזשן.

ריכרד: עד כאן כוחו של עושר. גם אתה, כיוון שעברה אלי הנחלה מאבי, גם אתה הכהן מסביר לי פנים.

אנדרסון: סבורני, מר דדזשן, שכיוון שאתה אורח בביתי, אינך יכול לדון אותי לרע. בבקשה, שב לך.

ריכרד: אדוני, הנני כי קראת לי. ציווית להגיד לי, כי יש לך לאמר לי דבר חשוב.

אנדרסון: חובתי להזהיר אותך.

ריכרד: רוצה אתה לדרוש דרשה? סליחה, מבכר אני לטייל שוב במטר.

אנדרסון: אל תיבהל אדוני. אינני מן החובבים לדרוש, אין לך לירא כלום. מר דדזשן, סכנה צפויה לך בעיר זו.

ריכרד: איזה סכנה?

אנדרסון: שלא יהיה גורלך כגורל דודך פטר. תלייתו של המאיור סווינרדון.

ריכרד: לא, כי אתה-אתה בסכנה. כבר הזהרתך.

אנדרסון: כן, אבל שם בעיר סוברים אחרת, ואולי גם כך, והייתי בסכנה, לי יש חובתי פה שאין אני יכול להיפטר ממנה. אבל אתה אדם חופשי, למה לך לסכן את נפשך?

ריכרד: הסבור אתה, הכהן, שמותי יגרום נזק למי שהוא?

אנדרסון: כסבור אני שחייו של אדם, יהיה מי שיהיה, ראויים להצלה. רוצה אתה בכוס טֵה כנגד הצינה?

ריכרד: רואה אני שמרת אנדרסון אינה מקפידה על זאת כמוך.

יהודית: בבקשה, כיוון שאישי...

ריכרד: גברתי, אני יודע, שלא בזכותי שלי. אני סובר שבבית זה לא אפרוס לחם.

אנדרסון: ילמדני, מה הוא הנימוק שיש לו?

ריכרד: משום שיש בך דבר מה שאני מכבד ומטעם זה הייתי רוצה שתהיה שונאי.

אנדרסון: יפה אמרת. אם מטעם זה, הריני מוכן להיות שונאך ושונאו של אדם. יהודית, מר דדזשן ישתה איתנו טֵה. שב לך. בעוד רגעים מספר יהיה מוכן. מר דדזשן, אך לפני רגעים אחדים אמרתי לאשתי שהשנאה... טוב,

טוב, רואה אני שאסור לי לספר לך, אבל לא היה בזה כלום שיעשנו לדידים יותר רעים. יהודית שונאת אותך מאוד.

ריכרד: אילו היו כל שונאי דומים למרת אנדרסון, כי אז הייתי הטוב שבנוצרים באמריקה.

אנדרסון: שומעת את, יהודית? מר דדזשן יודע כיצד אומרים מחמאות. יהודית, מי שם?

קריסטי: אה, אתה פה?

ריכרד: עיניך הרואות, ואתה כלך לך! מרת אנדרסון אינה רוצה כלל שתסב איתה לשולחן כל משפחתנו בבת אחת.

קריסטי: אמא חולה מאוד.

ריכרד: ובכן, רוצה היא לראות אותי?

קריסטי: לא.

ריכרד: וכן שערת.

קריסטי: רוצה היא לראות את הכהן – תיכף ומיד.

יהודית: לא עד שתשתה טה.

אנדרסון: הוא ינעם לחכי יותר, לאחר שאשוב, יקירתי.

קריסטי: המטר חלף.

אנדרסון: איפה אמך, קריסטי?

קריסטי: בביתו של דודי טיטוס.

אנדרסון: קראו לרופא?

קריסטי: לא כלום לא הגידה.

אנדרסון: תיכף לך וקרא לו. אני אגיעך אצל דלתו. חכה רגע. אחיך רוצה בוודאי לדעת איזה פרטים.

ריכרד: נא, לא באלפא רבתי, וגם אינו יודע כלום. וגם אינני סקרן. כלך לך טיפש, הכל נדע בזמנו.

אנדרסון: נא, אולי אביא אני את החדשות. יהודית, תני למר דדזשן טה, ואל תתני לו ללכת עד אם שבת.

יהודית: כלום אנוסה אני...

אנדרסון: יונתי, יכול אני לסמוך עליך? אל תשים לבך, מר דדזשן, לשניים זקנים שכמונו. (הולך) אינני אומר לך שלום. אתה תהיה פה כשאשוב.

ריכרד: מרת אנדרסון, אני יודע יפה איך את מתייחסת אלי. איני רוצה להטריחך יותר – ערבא טבא.

יהודית: לא, לא, בבקשה. הישאר.

ריכרד: (קשות) מדוע?

יהודית: כן, אני... הוי אם אגיד לך את האמת, הלא תשתמש בזה כדי לצערני.

ריכרד: לצערך? מניין לך רשות לומר כך? סוברת את שאשאר פה אחרי כל זאת?

יהודית: אני רוצה שתישאר. אבל לא משום שזה נעים לי.

ריכרד: האכן?

יהודית: כן, מוטב שתלך משתבין לא כראוי את דבריי. אני שונאת אותך ויראה אותך. ובעלי יודע זאת. ואם לא מצאך פה בשוכו, יחשוב שלא שמעתי בקולו וגירשתיך.

ריכרד: ואת באמת, היית כל כך נעימה, כל כך חביבה ומסבירה פנים, ורק כדי להכעיסך הלכתי מפה. הלא? (מתחילה בוכה) חדלי, חדלי, חדלי, אני אומר לך. אל נא תעשי כך. הוא צער ליבי והיותי גבר, רוצה את לקרעו מהיותך אישה? כלום לא עשה אותך שתהיי עומדת למעלה מפגיעותיי בכבודך כמוהו הוא? כך יפה! הלא עכשיו הוטב לך? כך יפה? שוב הנך מה שהיית קודם, ואני שוב ריכרד. ובכן, הבה נשתה טה כזוג הגון ומהוגן ונחכה לאישך שישוב.

יהודית: בבקשה, אני... אני צר לי שהתנהגתי כך בטיפשות.

ריכרד: וגם אני מאוד צר לי, שאני כך... הרשיני.

יהודית: בבקשה, שב. רוצה אתה סוכר?

ריכרד: לא, אבל הרבה חלב. שמא אתן לך מן הלחם הצלוי?

יהודית: תודה. שמא תיקח מן הלחם?

ריכרד: תודה.

יהודית: אין זה מוצא חן בעיניך? אינך אוכל כלום.

ריכרד: וגם את.

יהודית: אינני חובבת ביותר טה. בבקשה, אל תשים לזה לב.

ריכרד: מהרהר אני. הכל נראה לי כל כך מוזר. מרגיש אני את הנוי ואת השלום, שבבית זה. מדומני, שמעולם לא הרגשתי עצמי כה שוקט, כמו שאני מרגיש עצמי עתה. ובכל זאת, יודע אני שלעולם לא הייתי יכול לחכות כאן. משער אני שלא נבראתי לחיי משפחה. אבל חיים אלה יש בהם מן הנוי, כמעט מקדושה.

יהודית: מדוע אתה צוחק?

ריכרד: נצנצה בראשי מחשבה. אילו נכנס מי שהוא זר, היה אומר שבעל ואשתו אנו.

יהודית: כמובן שרוצה אתה לומר בזה כי אתה מתאים לי לפי שנותיך יותר ממנו.

ריכרד: מעולם לא חשבתי זאת. רואה אני כי שלום הבית גם צד שלילי יש בו.

יהודית: מבכרת אני שיהיה בעלי אדם נכבד, משיהיה...
ריכרד: תלמידו של השטן. בזה אמנם, צדקת, אבל מעיז אני לומר, שאהבתך מסייעת לו להיות איש טוב, כשם שהיא מסייעת לי להיות איש רע.

יהודית: דעתו של בעלי הייתה תמיד טובה על אודותיך. הוא סלח לך כי עלבת אותו ומנסה הוא להציל את נפשך. כלום אינך יכול לסלוח לו שהוא כל כך עולה עליך? איך אתה מרהיב לבך להעמיד עצמך במקומו?
ריכרד: כלום עשיתי?

יהודית: כן, עשית. אמרת: אילו נכנס מי שהוא לכאן היה אומר שאנו בעל ואישה... חיילים אנגלים! אוי, מה יש להם פה?
ריכרד: הס...

קול מבחוץ: עמוד! ארבעה ישארו כאן, שניים יכנסו איתי.
הקצין: לצערי, מוכרח אני להפריע מנוחתך גברתי, אלא שזו חובתי. אנטוני אנדרסון, בשם המלך גיאורג אני אוסר אותך, בתור מורד במלכות!
יהודית: אבל אינו...

הקצין: קום, אדוני הכהן, לבש מותנייתך ולך.
ריכרד: כן, אני הולך. אדוני הקצין, הכבר אסר פעם אדם מאנשי הכהונה?
הקצין: לא, אף פעם אדוני. כלומר, דרשן צבאי. צר לי אדוני הכהן אבל חובתי.

ריכרד: צדקת אדוני הקצין, ואני אינני בוש במו אלה. קבל את תודתי בעד בקשת הסליחה.

הקצין: מנהג איש אמונים כלפי איש אמונים. אולי תאמר דבר מה לאשתך טרם לכתך?

ריכרד: אה, הלא נתראה עוד, עד...

הקצין: כמובן... כמובן... אין לה לגברת כל סיבה להתירא, אלא זוהי הפעם האחרונה, אדוני.

ריכרד: אהובתי, אותו האציל החביב, הואיל לתת לנו זמן מועט כדי לקחת ברכת פרידה זה מזו. רוצה הוא לכסות על האמת אבל מוטב שאת יודעת אותה. שומעת את? מבינה את שהם מובילים אותי לגרדום? אל תשכחי שעליך למצוא את ידידנו שהיה איתנו פה, מבינה את? ראי והצילי אותו,

אל תגידי לו בשום אופן, כי אני צפוי לסכנה. אבל אם בעצמו ירגיש בדבר, אמרי לו, כי אינני יכול להציל אותו, הם יתלו אותו ואת פניי לא יישאו. וגם תאמרי לו, כי אשאר יציב באמונתי שלי כשם שהוא באמונתו שלו, ויכול הוא לסמוך עלי עד שעת מותי. יונתי, מתיירא אני פן לא יאמין האדון הקצין שאת אוהבת את בעלך, הלא לא נשקת לי בלכתי.

יהודית: אני אנוסה... זוהי רציחה...

ריכרד: לא, אך נשיקה.

יהודית: איני יכולה, אתה צריך...

ריכרד: ילדתי המסכנה. עתה, אדוני הקצין, ניחפו עד שתשוב אליה רוחה. כבלי-הידיים.

קצין: אין צורך אדוני הכהן. מאמין אני לך. צריך היית להיות חייל. בבקשה, היכנס בין השניים.

ריכרד: שלום לך אישה! היה שלום ביתי. לך-לך.

אנדרסון: אלוהים, אלוהיי... יהודית! יהודית!

יהודית: כן, הקראת לי? מה יש?

אנדרסון: אך זה נכנסתי, מצאתיך שוכבת על הרצפה. הנרות כבו, הטה בכוסות מצונן. מה קרה?

יהודית: אינני יודעת, כלום ישנתי? אני סוברת, לא, אינני יודעת...

אנדרסון: יסלח לי ה'. הלא עזבתיך כאן יחידה עם אותו המנוול... יונתי המסכנה.

יהודית: מה אעשה? אלוהים אלוהיי, מה אעשה?

אנדרסון: לא כלום, אוצרי הנחמד. אני אשם בדבר, אין לך לירא עכשיו כלום. לא התנגפת? כן, כך יפה, הכל יפה! כיוון שלא התנגפת, הכל כשורה.

יהודית: לא, לא התנגפתי.

אנדרסון: יהי שם אדוני מבורך! נלכה, שבי לך להירגע. מחר תספרי לי הכל. או אם כל כך כואב לך, לא תספרי לי לעולם. כמובן, כמובן. בואי אני אכין לך טה טרי. זה יעודרך.

יהודית: טוני.

אנדרסון: מה לך יונתי?

אנדרסון: אין זה חלום?

אנדרסון : אפשר יונתי, אבל יכולה את לחלום גם כוס טה אם את רוצה בכך.
יהודית : חדל, חדל ! אינך יודע.

אנדרסון : יונתי, מה קרה ? איני יכול יותר לשאת. את צריכה לספר לי. אני האשם בדבר, דעתי נטרפה והאמנתי לו.

יהודית : לא, אל תאמר כך, לא צריך שנאמר כך. הוא... לא, לא... אינני יכולה ! טוני, אל תדבר אלי. תפוס כפי, שתי כפיי. עשה שאהיה חושבת על אודותיך ולא על אודותיו. סכנה, סכנה איומה. סכנה... אבל סכנה צפויה לך. אינני יכולה אחרת, אינני יכולה. כל מחשבותיי צמודות בסכנה הצפויה לו. צריך להציל אותו. לא, צריך להציל אותך, אותך, אותך ! ה', ה', עזרני.

אנדרסון : הירגעני, הירגעני יונתי, חלשה דעתך.

יהודית : אפשר מאוד שחלשה דעתי, אינני יודעת מה לי לעשות. אני צריכה להצילו. מה לך ?

אסי : שלחוני לכאן.

אנדרסון : מי שלחך ?

אסי : אתה פה ?

יהודית : כמובן, מה תשטתי, ילדה ?

אנדרסון : הבלגי יונתי, את מפחידה אותה. בואי הנה, אסי. מי שלחך אלינו ?

אסי : דיק. בידי חייל ציווה לי ללכת הנה ולעשות כל מה שתצווה לי מרת אנדרסון.

אנדרסון : חייל ? כעת אני מבין הכל. הם אסרו את ריכרד.

אסי : לא, אני שאלתי את החייל. דיק ניצל. אך אמר החייל כי אסרו אותך.

אנדרסון : אותי ?

יהודית : אכן, יקירי, אני מבינה. תודה לך, אסי, כי באת הנה. עכשיו אני רוצה ממך ולא כלום, יכולה את לשוב הביתה.

אסי : בטוחה את שלא נגעו בריכרד ? אולי אמר בכוונה לחייל כי תפסו את הכהן ? מרת אנדרסון, אפשר הדבר ?

אנדרסון : יהודית, הגידי לי את האמת, אם כך הדבר. שבין כך ובין כך תדע מפי השכך הראשון שתפגוש ברחוב.

אסי : אבל מה יעשו לו ? הוי מה יעשו לו ? יתלו אותו ?

אנדרסון : לא, לא. מובטחני – לא ! אם תהיי שקטה ומתונה, אולי נוכל לעזור באיזה אופן שיהיה.

אסי : עזרו לו, אנא. נערה טובה, אהיה.

אנדרסון : תיכף ומיד אני הולך אליו.

יהודית: לא, אתה צריך לברוח. הרחק, הרחק, לאיזה מקום מבטח.
אנדרסון: מה?

יהודית: הלהרגני אתה רוצה? הבאמת אתה חושב שיכולה אני, לחיות כשליבי מתכווץ מפחד לכל דפיקה על הדלת, לכל פסיעה ופסיעה? להיות ערה כל הלילה מתוך אימת מוות, מאזינה שמא הם באים לאסור אותך?
אנדרסון: וכשסבורה את שייטב לך לדעת, כי נסתי ממשרתי לסימן הראשון של סכנה?

יהודית: אוי, אתה לא תנוס, יודעת אני, אתה תישאר ודעתי תיטרף עלי.
אנדרסון: יונתי, חובתך היא...

יהודית: מה לי ולחובתי? עושה אני את חובתי, מחזיקה אני בחובתי. חובתי להוציאך מפה, להצילך, לעזוב אותי ביד גורלו. ויצרי כיצרה של אסי מצווה לי קודם כל להציל אותי אף על פי שאולי מוטב היה אילו מת. יותר נעלה! אך יודעת אני שאתה תעשה את שלך, כשם שהוא הלך בדרכו. אין לי כוח. אישה אנכי. אני יכולה רק לשבת פה ולסבול, אבל תאמר לו לכל הפחות כי אני ניסיתי להצילך, שעשיתי כל מה שהיה ביכולתי.

אנדרסון: יונתי, מתיירא אני שהוא היה דואג לנפשו משהיה דואג לנפשי.
יהודית: שתוק, ואם לא – אשנאך.

אנדרסון: אבל, אבל, כיצד אטוש אותך כשאת מדברת ככה? נפשך אינך יודעת. אסי?

אסי: כן?

אנדרסון: צאי וחכי רגע בחוץ, כנערה טובה. מרת אנדרסון אינה בקו הבריאות. אל תיראי כלום, תיכף אמצאך ואלך אל דיק.

אסי: באמת תלך אליו, אל תיתן לה כי תעצרך מלכת?

אנדרסון: לא, לא, הכל יהיה יפה, נערה טובה היא.

יהודית: הולך אתה לקראת מותך.

אנדרסון: כי אז צריך אני ללבוש את המעיל הטוב, יקירה, איהו? ראי נא, יונתי, כנראה יצא במעילי הטוב.

יהודית: כן.

אנדרסון: החיילים טעו?

יהודית: כן, החיילים טעו.

אנדרסון: יכול היה להגיד להם, בחור מסכן... בוודאי שנפעם מאוד.

יהודית: יכול היה להגיד להם וגם אני יכולתי.

אנדרסון: זה כל כך תמוה, כמעט מצחיק. נפלא הדבר, עד כמה אותן קטנות מעסיקות אותנו גם בשעה... צריך היה להביא לו את המותנייה שלו, אבל

יודע אני מה שיאמר: צר לך אדוני הכהן לנפשי וגם למעילך הטוב, כלום לא?

יהודית: אמנם כעת יאמר לך, אבל אחת היא, אני לא אשוב לראות גם אותך וגם אותו.

אנדרסון: אבל פוי... בושי והיכלמי וכי כך את עומדת בדיבורך שלא אהיה עתיד להיות בוש באשתי רכת הלב?

יהודית: לא, כן אני מכירה את דיבורי, אינני יכולה לעמוד בדיבורי שהבטחתי לו, ומדוע זה אעמוד בדיבורי שהבטחתי לך.

אנדרסון: זרות את מדברת, יונתי, ואל בלב שלם. כן יקירה, דברי-שטות לעולם אינם דברים נכונים. יונתי מדברת דברי שטות, דברי שטות לחלוטין, רוצה הייתי לדעת מה הדבר שהפחידך כל כך. ההייתה כאן תגרה? העמד על נפשו?

יהודית: לא, הוא חייך.

אנדרסון: כסבורה את שעמד על הסכנה הצפויה לו?

יהודית: הוא עמד על הסכנה הצפויה לך.

אנדרסון: לי?

יהודית: אמר "הצילי אותו מן הסכנה". הבטחתי לו, ואינני יכולה לעמוד בדיבורי. אמר: "אל ייודע לו בשום אופן כי סכנה צפויה לי" ואני גיליתי לך זאת. הוא אמר כי אם ייודע הדבר, לא תוכל להציל אותו, הם יתלו אותו וגם אותך לא ירחמו.

אנדרסון: ואת יהודית סוברת כי נתון אתן לאדם אציל שכמותו למות מות כלבים כשדיי במילים מספר בכדי שימות מות נוצרי? אני בוש בכך יהודית.

יהודית: הוא היה יציב באמונתו שלו, כשם שאתה יציב באמונתך, ותוכל לסמוך עליו עד שעת מותו. וגם זאת אמר.

אנדרסון: יסלח לו ה', ומה עוד אמר?

יהודית: אמר שלום.

אנדרסון: בחור מסכן, בחור מסכן, יהודית מובטחני שנתת לו שלום בחביבות וברחמים.

יהודית: נשקתי לו.

אנדרסון: מה? יהודית?

יהודית: אתה כועס?

אנדרסון: לא, לא, צדקת. בחור מסכן, בחור מסכן. להיות תלוי צעיר כמותו. ואחרי כן הובילו אותו?

יהודית: ואחרי כן היית כאן. אינני זוכרת מה קדם לזה, שוערת אני שהתעלפתי, אמור לי שלום גם אתה טוני, בוודאי אתעלף שוב. מי ייתן מותי.

אנדרסון: לא, לא חמדתי. צריכה את להתעשת ולהיות בעלת שכל. כל אבק סכנה לא צפוי לי.

יהודית: טוני, הולך אתה לקראת מותך, מותך ודאי אם ה' מתיר דם נקיים. הם לא יתנו לך לראות אותו, הם יתפסוך בו ברגע שתאמר להם את שמך, כדי לאסור אותך באו החיילים.

אנדרסון: כדי לאסור אותי !! ? !

יהודית: הוא תפס את מקומך במתכוון, הוא הולך למות בכדי להציל אותך, מטעם זה לקח את מעילך, מטעם זה נשקתי לו.

אנדרסון: לשדים ולעזאזל ! אסי, אסי, היכנסי !

אסי: הנני.

אנדרסון: רוצי ככל יכולתך אל האכסניא, אמרי להם שיחבשו תיכף ומיד את הסוס היותר חסון והיותר קל, את הסוסה החומה אם אינה עייפה. אוצי, חושי, אל תתמהמהי אף רגע, לכי אל האורווה, אמרי לכושי דולאר כסף אני נותן לו, אם יהיה הסוס מוכן כשאבוא לשם ושאני בא אחריך. עושי, חושי !

יהודית: הלא אינך הולך אליו ?

אנדרסון: ללכת אליו ? מה תועלת בזה ? אליהם אלך, זאת אני עושה, הביאי לי את האקדוחים, נחוצים הם לי, וכסף, כסף נחוץ לי, כל הכסף שיש בבית. עונג גדול יהיה לו אילו היו תולים גם אותי איתו בצוותא חדא.

יהודית: זאת אומרת שאתה נוטש אותי ?

אנדרסון: יד לפיך, אישה ! את האקדוחים תני לי. אם היה בעיניהם אני במעילי שלי, אולי אהיה בעיניהם הוא במותניו שלו. דומה אני לו ?

יהודית: כלל וכלל לא !

אנדרסון: הו... נראה...

יהודית: טוני, יפה כוחה של תפילה. אולי תועיל ?

אנדרסון: תפילה תועיל ? התסיר את החבל של סווינדון מעל צווארו של ריכרד ?

יהודית: ברצות ה' ירך ליבו של סווינדון

אנדרסון: כי אז יעשה ! אני אינני ה', עלי לאחוז בדרך אחרת. עשרים וחמישה דולאר לקחתי.

יהודית: השכחת כי כהן אתה ?

אנדרסון : הכהן יקחהו... כובעי, איפה כובעי! כעת, שמעי את, אם יעלה בידך באמרוך שאת אשתו לדבר איתו, אמרי לו שישים מחסום לפיו עד מחר. ואם זה כאן – הכל כאן.
יהודית : תוכל לסמוך עליו עד שעת מותו.
אנדרסון : טיפשה את יהודית, טיפשה. אינך מכירה את אישך אשר לו נישאת. (לאסי) ובכן, מוכן הסוס?
אסי : כשתבוא יהיה מוכן.
יהודית : אינך רוצה לאמר לי שלום?
אנדרסון : ולאבד מחצית הרגע!
אסי : להציל את ריכרד הלך? הלא?
יהודית : להציל את ריכרד? לא. ריכרד הציל אותו. הלך להציל את נפשו. ריכרד ימות.

עלילה שלישית

הקצין : גברתי, יכולה את לדבר איתו בנחת פה.
יהודית : הזמן רב אחכה לו?
הקצין : לא גברתי, אף רגע. הלילה היה תפוס בבריידול, ואך עכשיו הובילו אותו פה למשפט הצבאי. הירגעי גברתי, הוא ישן כילד ואכל בתיאבון את סעודת הבוקר.
יהודית : האמיץ ליבו?
הקצין : כפתור ופרח, גברתי! בלילה בא לנחמו הדרשן הצבאי ובעלך זיכה אצלו שבעה עשר שילינג, חילק אותם בינינו כאציל אמיתי. כמובן, גברתי, החובה – חובה; אבל כולנו פה ידידיך אנו. מדומני שזו זוגתך, אדוני, כאן.
ריכרד : מה? אשתי? אשתי היקרה. כמה זמן אתה נותן, אדוני הקצין, לאדם שליבו נשבר בקרבו בכדי שיפרד מאשתו?
הקצין : כמה שאנו יכולים, אדוני. לא נפריעך עד שיגיע זמן התחלת המשפט.
ריכרד : אבל זמן התחלת המשפט כבר הגיע.
הקצין : אמנם, אמנם, אלא עיכוב יש כאן. זה אך בא הגנרל בורגוין. בינינו לבין עצמנו, אדוני, אנו קוראים לו "דזשוני איש האמונים". תמיד נוהג להיות מבקר הכל ובינתיים מחצית השעה חולפת. אני מכיר אותו יפה אדוני, יחד היינו בפורטוגאל. תוכל להיות בטוח, כי עשרים רגעים יעברו. ברשות אדוני, לא אגזול ממך אף רגע.

ריכרד: מרת אנדרסון, מה יפה שבאת לראותי. איך מרגשת את את עצמך אחרי הלילה הזה? אנוס הייתי לנטשך עוד שאת מתעלפת, אבל שלחת לי צוות לאסי שתבוא לראות אותך. ההבינה את המצווה לה? **יהודית:** הוי, אל נא תדאג לי, לא באתי הנה לדבר על אודותי. הבאמת הם... הם...

ריכרד: בדיוק בשתיים עשרה. על כל פנים כך היה כשטיפלו בדודי פטר. הרחוק בעלך מסכנה? הברח? **יהודית:** אינו בעלי עוד.

ריכרד: כלומר? **יהודית:** לא נשמעתי לך, סיפרתי לו הכל. קיוויתי שיבוא לכאן להצילך, אני רצייתי שיבוא הנה ויצילך, תחת זאת נס וברח. **ריכרד:** כסבור הייתי שכך יעשה. מה בצע אילו היה בא הנה? היו תולים את שנינו.

יהודית: ריכרד דדזשן, באמונתך, מה היית אתה עושה במקומו? **ריכרד:** כמוכן, ממש מה שעשה הוא.

יהודית: מדוע אינך רוצה להיות איתי ישר, פשוט ותמים? אם באמת אתה כל כך אוהב עצמך, מדוע נתת שיתפסו אותך במקומו של אנדרסון אתמול? **ריכרד:** חי נפשי, מרת אנדרסון, אינני יודע. שואל אני בעצמי את נפשי ואינני מוצא כל תשובה נכונה למעשה זה. כשבא הרגע לחרוץ בו אם להוציא את ראשי מתוך התלייה ולהכניס לתוכה צווארו של אחר, לא יכולתי לעשות זאת. לא יכולתי לעשות אחרת. נתחנכתי להישמע לציווי טבעי, אינני יכול שלא להישמע לו, בין שיש תליה, בין שאין תליה. אחרת לא יכולתי.

יהודית: יודע אתה, כי כן עשית למענו, מפני שאתה חושב כי הוא אדם יותר הגון ממך.

ריכרד: אהה! אנוס אני להודות כי זהו טעם יפה מאוד, אבל אינני ענוותן כזה. לא, אלא עשיתי זאת למענו.

יהודית: אפשר... למעני? **ריכרד:** כן, גם לך יש חלק בזה. אולי קצת גם למענך, על כל פנים את לא מחיית בידם כשתפסו בי.

יהודית: כלום סובר אתה שלא הייתי אומרת זאת לעצמי כל הלילה? אני אהיה אשמה במותך. אילו יכולתי להציל חיך במחיר חיי, כשם שהצלתי חייו, הייתי עושה זאת. יהיה מותי נורא כמות שיהיה. **ריכרד:** בשום פנים לא הייתי נותן לך לעשות זאת.

יהודית: כלום אין כל אפשרות להצילך?

ריכרד: באיזה אופן? כי תחליפי מלבושיך במלבושיי?

יהודית: אל... יכולה אני לומר לשופטים מי אתה באמת.

ריכרד: לא, אין כל תועלת, הם לא יישאו פני, וזה יכביד עליו לברוח. הם החליטו להטיל עלינו אימה על ידי תלית מי שהוא מאיתנו. נטיל עליהם אימה, בהראותנו להם כי יכולים אנו לעמוד איש בעד רעהו עד מוות. רק בזאת נוכל לגרש את בורגוין אל מעבר לאוקיינוס ולעשות את אמריקא לאומה חופשית.

יהודית: אוי, מאי נפקותה בכל זה?

ריכרד: אמת, מאי נפקותה בזה? מאי יש נפקותה בכלל בכל דבר? רואה את מרת דדזשן, הגברים יש להם רעיונות מוזרים, והנשים רואות כמה שטות יש בהם.

יהודית: והנשים אנוסות לאבד בגלל אותם הרעיונות את האנשים שהן אוהבות.

ריכרד: נקל להן למצוא מאהבים חדשים.

יהודית: אה! העמדת על הדבר, שאתה הולך למות??!

ריכרד: אני הוא האיש היחידי שיש לי הרשות להמית אותו... מרת אנדרסון, אל תדאגי לי, במותי לא תאבד כל אישה את מאהבה. בבקשה, אין איש שיצר לך בצערי. השמעת כבר כי אימי מתה?

יהודית: מתה?

ריכרד: ממחלת לב – הלילה הזה. מילתה האחרונה בשבילי הייתה קללתה. מדומני שלא הייתי יכול לשאת ברכתה. גם יתר קרוביי יתנחמו עלי. אסי תבכה יום, יומיים, אבל אני כבר דאגתי לה. בלילה שעבר כתבתי את צוואתי.

יהודית: ואני??!

ריכרד: את?

יהודית: כן, אנכי, כלום גם אני אחת היא לי?

ריכרד: אחת היא לך, אמש הגדת ולא כיחדת לי את רגשותיך בנוגע אלי, אוי ריכך אותך לרגע מה שעבר עלינו אחרי כן, אבל מרת אנדרסון, את אינך אוהבת גם עצם אחת בעורי, גם שיער אחד בראשי, ובאשר לך, כשם שיכלו להטרידני מן העולם תמול בצהריים כך יכולים להטרידני היום בצהריים.

יהודית: מה לעשות לי בכדי להוכיח לך שאתה טועה?

ריכרד: הטרחה למה לך? מאמין אני לך שעכשיו חביב אני עליך קצת יותר משהייתי קודם. אבל במותי ליבך לא יישבר.

יהודית: מגניין אתה יודע זאת?

ריכרד: מרת אנדרסון, סליחה, תיכף יבואו לקחת אותי. מאוחר.
יהודית: לא מאוחר. קרא לי ואעוצה עצות. לעולם לא ימיתוך האנגלים כשייוודע להם שהתנהגת כגיבור.

ריכרד: האומנם? אבל אם לא אבוא עד סוף הדבר, גבורתי מה תהא עליה?
הלא אז רק הולכתי אותם שולל, ועל זה יתלוני פשוט ככלב. ובאמת להם תהיה הצדקה.

יהודית: אה! מאמינה אני, שאתה רוצה למות.

ריכרד: לא, אינני רוצה.

יהודית: ובכן, מדוע אינך מנסה להציל חייך? השבעתיך שמעני, הלא אמרת כי את אנדרסון הצלת למעני, ואני אלך אחריו עד קצה העולם.

ריכרד: יהודית!

יהודית: כן!

ריכרד: בכדי למצוא חן בעיניך אמרתי לך קודם כי למענך עשיתי מה שעשיתי... שיקרתי לך כדרך כל הגברים המשקרים תמיד לנשים. יודעת את שחייתי עם כמה וכמה נשים נקלות. כן, כולן יכולו להתרומם עד מדרגה ידועה של טוב לב ומעשים טובים כשהיו קשורות בחבלי אהבה... מזה למדתי להעריך אך מעט מעשים טובים אלה, התלויים בחשק בוער. מה שעשיתי אתמול עשיתי מתוך קרירות לב, מבלי לחשוב אף למחצה על אודות אישך או על אודותיך כשם שחשבתי על אודותיי, לא היה כל יסוד וכל מטרה, אין לי לומר לך אלא: כשבא הרגע לחרוץ בו אם להוציא את ראשי מתוך התלייה ולהכניס לתוכה צווארו של אחר, לא יכולתי לעשות זאת. אינני יודע מפני מה. רואה אני יפה, שטות הייתה בידי, אלא שלא יכולתי לעשות אחרת, ואיני יכול לעשות אחרת. נתחנכתי להישמע לציווי טבעי, אינני יכול שלא להישמע לו, בין שיש תליה, בין שאין תליה. כך הייתי עושה בשביל כל אדם אחר בעיר ובשביל אשת כל איש. המשיגה את זאת?

יהודית: כן, רצונך לומר בזה, שאינך אוהב אותי.

ריכרד: וזה כל היוצא לך מדבריי?

יהודית: ומה עוד יוצא לי? היש עוד רע מזה היוצא לי? הוי! עד רגע, הנני משביעך...

ריכרד: הס...

הקצין: אדוני הכהן, הזמן עבר.

ריכרד: אני מוכן, ובכן יונתי...

יהודית: עוד דבר שואלת אני, אני משביעך, תנני להיות בשעת המשפט. דיברתי עם המאיור סווינדון ואמר כי ירשה לי להיות איתך, אם תבקש. אתה תבקש, זוהי שאלתי האחרונה, שוב לא אבקש ממך דבר. אני מתחננת לפניך ומפצירה בך.

ריכרד: אם איאות, את תשקתי?

יהודית: כן.

ריכרד: התעמדי בדיבורך?

יהודית: אעמוד בדיבורי.

ריכרד: אדוני הקצין, עזור נא, תפוס נא בידה השנייה.

הקצין: האדון הגנרל!

בורגוין: המאיור סווינדון, האיך זאת?

סווינדון: אמנם כן. הגנרל בורגוין, אם אינני טועה? מאושר אני, שאדוני יהיה היום לצידי. איך זה תפקיד נעים להעלות לגרדום אותו כהן מיסכן.

בורגוין: לא אדוני, כלל וכלל. תלייתו של בחור זה תרעיש עולמות יותר מדי. כלום אפשר לעשות עוד יותר בשבילו, אילו היה חבר הכנסייה האנגליקאנית? חביבים על בני אדם אלה ייסורים על קידוש השם, שזו היא הדרך היחידה שעל ידה יכול לקבל פרסום אדם חסר כישרונות. אבל אחת היא אם החלטת לתלות אותו, כאשר תשכים לתלות אותו כך תיטיב לעשות. **סווינדון:** הוצאת פסק הדין לפעולה קבענו לשעת הצהריים, לא נשאר כלום אלא לגבות עדות מפי הבחור.

בורגוין: ואולי לא נשאר כלום אלא להציל את צווארינו אנו. היש לך בשורות מספרינגטון?

סווינדון: אין כלום יוצא מן הכלל. הבשורות האחרונות היו מניחות את הדעת.

בורגוין: מניחות את הדעת? מניחות את הדעת. שמח אני מאוד כי זוהי מסקנתך.

סווינדון: זאת אמרת כי לפי דעתך...

בורגוין: את דעתי אינני אומר, אינני אוחז לעולם במנהג לקלל, שבו אחזו לצערי אנשיי אומנותנו. אילו הייתי אוחז במנהג זה, כי אז אולי היה ביכולתי לחוות לך את דעתי על אודות הבשורות שנתקבלו מספרינגטון, על אודות הבשורות שאתה כנראה לא שמעת. כמה עושות בדרכך הנה הידיעות שאתה מקבל מנקודת המשען? בוודאי לערך חודש? כלום לא?

סווינדון: מדומני שהבשורות נמסרו לך ולא לי. שמא אירע שם דבר מה מעורר חשש?

בורגוין : ספרינגטון נמצאת בידי המורדים.

סווינדון : מאתמול ?

בורגוין : משתיים היום בבוקר. ובשתיים אחר הצהריים אולי ניפול בידם. החשבת על אודות זאת ?

סווינדון : אל תירא אדוני הגנרל. החייל האנגלי יראה מה שהוא יכול.

בורגוין : ומטעם זה אדוני, אין האופיצר האנגלי צריך להבין כלום באומנותו שלו ? החייל האנגלי הוא יוציאה מכל מבוכותיו, בחניתו שבידו. ושאר להבא, אנוס אני לבקשך, אדוני, שתהיה קצת פחות מבזבז דם אנשים, וקצת יותר מבזבז מוחך שלך.

סווינדון : אדוני הגנרל, לצערי, אין לי כל פיתרון פה לומר שיש לי כל אותם כישרונות הרוח המצוינים שלך, איני יכול לעשות אלא כל מה שבכוחי לעשות, ולבטוח במסירותם של אנשיי ארצי.

בורגוין : ירשה לי אדוני לשאול : מאיור סווינדון, אינך כותב מילודרמות ?

סווינדון : לא, אדוני הגנרל.

בורגוין : חבל מאוד, חבל מאוד. ההתחשבת בדבר, אדוני המאיור, כי אין חוצץ בינינו ובין מפלתנו אלא חוצפתנו שלנו ואיולתם של בני המושבות האלה. הם בני השבט האנגלי הנה, כמונו אנו. וכנגד אחד מאיתנו המה חמישה-שישה נגד אחד, אדוני המאיור. וכמעט מחצית מצבאנו, אנשי הסן, אנשי ברוינשוויג, דראגונים, גרמנים והודים תופסי שכינים לפשוט עור הראש. הם המה אנשי ארצך אשר אתה בוטח בהם. נניח שבני המושבות מצאו להם מנהיג, נניח שהבשורות מספרינגטון מהן יש ללמוד, כי כבר מצאו מנהיג, מה עלינו לעשות אז ?

סווינדון : את חובתנו, אדוני הגנרל.

בורגוין : בוודאי כן, בוודאי כן. תודה לך, מאיור סווינדון, תודה לך. עכשיו סידרת את העניין, זרקת אור על המצב. זוהי נחמתי, שמרגיש אני לצידי אופיצר כל כך מצוין ובעל כישרון שכזה, היודע לסייע לי במצב הקשה הזה. אדוני, סובר אני שאין לנו לדחות תלייתו של אותו המורד, ובזה תתקרב דעתך ודעת. בייחוד מהיותי מונע עצמי באופן עיקרי, שלא לבטא את רגשותי באופן הנהוג בצבא. הכניסו את האיש.

הקצין : כמצוותך אדוני.

בורגוין : ואמור לכל אופיצר שתפגוש, שהבית דין לא יוסיף לחכות לו.

סווינדון : כל המטה כאן, אין נעדר. זה חצי שעה שהם עומדים, מחכים עד שיואיל אדוני לבוא. אנו מוכנים ומזומנים, אדוני הגנרל.

בורגוין : גם אני, בוקר טוב. אדוניי, מאוד מאוד צר לי כי מפריע אני את מנוחתכם. יפה מאוד שאתה פורשים לנו זמן מה מזמנכם.

סווינדון : אדוני יישב בראש?

בורגוין : לא, אדוני המאיר, יותר מדי אני מרגיש עד כמה קצר שכלי בתפקיד זה, ואינני יכול להאמין בכוחותיי. אם תרשה לי אתפוס מקום לרגליו של גמליאל.

סווינדון : כמצוותך אדוני הגנרל.

בורגוין : מי היא האישה הזאת?

הקצין : אשתו של השבוי אדוני הגנרל.

סווינדון : בקשתני שארשה לה להיות פה, ואני סברתי...

בורגוין : סברת שזה יהיה לה לעונג, כמובן, בוודאי... תנו כיסא לגברת, ועשו עד כמה שאפשר שיהיה לה נוח.

יהודית : תודה לאדוני.

סווינדון : מה שמך, מר?

ריכרד : הא כיצד? הלא לא תאמרו שהבאתם אותי הנה ואינכם יודעים מי אני?

סווינדון : לשם מנהג בית הדין, את שמך.

ריכרד : לשם מנהג בית הדין שמי אנטוני אנדרסון, כהן של הפרסביטרים בעיר זו.

בורגוין : כן, בבקשה מר אנדרסון, הגד נא לי. מה היא לאמתו של דבר, אמונתו של הלה?

ריכרד : מאושר אהיה להסביר זאת לאדוני, אם היה לי די פנאי, אך בכדי לגייר אותך נחוצים לי שני שבועות לכל הפחות.

סווינדון : לא באנו לכאן כדי להחוויר לנו השקפותיך.

בורגוין : אני מקבל את נזיפתך.

סווינדון : לא, לא לך אני מתכוון, אדוני הגנרל, אני...

בורגוין : ידעתי. מר אנדרסון, יש לך השקפות פוליטיות?

ריכרד : כסבור אני שדווקא כאן המקום להחוויר.

סווינדון : התכחש בזה, שהנך מורד במלכות?

ריכרד : אדוני, אני אמריקאי.

סווינדון : מר אנדרסון, מה יש לי לחשוב לשמע הדבר?

ריכרד : אדוני, מעולם אינני סובר, שיהא חייל חושב.

סווינדון : השבוי! עצתי שלא תנהג בחוצפה.

ריכרד: אדוני הגנרל, זאת לא אוכל למחה בידי. כיוון שהחלטת לתלות בן אדם, כבר אתה נותן את היתרון עליך. מדוע אנהג איתך בנימוס? הלא תתלוני בשל פר כשם שתתלוני בשל שה.

סווינדון: אין לך רשות לומר שבית הדין הוציא את פסק דינך טרם שהביאך במשפט כדין וכחוק. וגם ביקשתי, אל תיקרא לי גנרל, אני המאיר סווינדון.
ריכרד: אלף פעמים סליחה. דימיתי שיש לי הכבוד לדבר עם "דזשוני איש האמונים".

בורגוין: סבורני, מר אנדרסון, שאני הוא דזשוני איש האמונים, הנני לשרתך. אלא שדידי הקרובים אלי הם קוראים לי גנרל בורגוין. מר אנדרסון, בשימי לב למעלתך, נראה אתה לי כאדם אציל ואיש הרוח ומקווה אני שאתה מבין שאם לצערנו אנו הולכים לתלות אותך, אין אנו עושים זאת אלא מתוך נימוקים של צורך פוליטי וחובת אנשי צבא, ולא חס וחלילה מתוך אבק של דרישת רעתך בתור איש פרטי.

ריכרד: מאמין אני באמונה שלמה.

יהודית: איך אתה יכול...

ריכרד: לשתוק הבטחת לי.

בורגוין: תאמיני לי גברתי, בעלך מטיל עלינו חובת תודה, על שהוא תופס אותו עניין לא נעים באופן כה אצילי. יגישו כיסא למר אנדרסון. ובכן מאיר סווינדון, לך אנו מחכים.

סווינדון: תקוותי מר אנדרסון, כי חובותיך, חובת נתינו של המלך גיאורג השלישי, ידועות לך?

ריכרד: אדוני המאיר, יודע אני כי הוד מלכותו המלך גיאורג השלישי יש בדעתו לתלות אותי מפני שאני מוחה בידו של הלורד נורת' המלסטם.

סווינדון: דברי מורד במלכות הם, אדוני.

ריכרד: כן, כן הם.

בורגוין: ואינך סבור, מר אנדרסון, שזה הוא אופן הגנה – יסלח לי דיבורי הקשה – גרוע? מדוע אתה כל כך מרעיש עולמות, כשצריך לשלם מחיר מיחתם-מכס על טה וכדומה? סוף סוף הלא זוהי חובתך, חובת אדם אציל, להיות משלם חשבונך מתוך מעלת חן כל שהיא.

ריכרד: אדוני הגנרל, לא הכסף העיקר אלא שהוא מרמה אותנו. טיפש עקשן כגון זה המלך גיאורג השלישי.

סווינדון: שתוק ודום!

הקצין: שתוק!

בורגוין : אך זוהי נקודת ראות אחרת לחלוטין, עמדתי אינה מרשה לי, בלתי אם בחיי הפרטיים להעמיק לחקור בעניין זה. אבל מר אנדרסון, אם החלטת להיות תלוי, אין לך להוסיף על זה ולא כלום. אך זהו טעם ויוצא מן הכלל, ובכל זאת...

סווינדון : נקרא לעדים ?

ריכרד : אלה למה לנו ? אילו שמעו בקולי אנשי העיר כי אז הייתם מוצאים את הרחובות גדודים ואת העם מזוין לעמוד בפניכם עד האיש האחרון. אבל לאסוננו השכמתם לבוא עד שגמרנו מועצותנו. עתה עבר המועד.

סווינדון : ובכן, ניתן עכשיו לקח טוב לך ולאנשי העיר אשר לא ישכחוהו. היש לך להגיד עוד דבר מה ?

ריכרד : כסבור אני שצריכים אתם לנהוג בי מנהג שבוי מלחמה, לדון אותי לירייה ולא לתלות אותי ככלב.

בורגוין : מר אנדרסון, כאחד ההדיוטים ולא כאיש מלחמה תדבר, תסלח לי שאני בוחר בלשון זה. היש לך מושג כל שהוא כיצד יורים חייליו של הוד מלכותו המלך גיאורג השלישי ? אם נדון אותך לירייה מה יהיה ? מחציתם תעשה את מלאכתם רמייה, וימסרוך לאקדוחו של שוטר בית הדין, בה בזמן שאנו יכולים לתלות אותך כמומחים שבמומחים לדבר, ובאופן היותר נעים... במטותא, מר אנדרסון, שמע בקולי ובחרת בתלייה.

יהודית : אדוני אלוהים !

ריכרד : והבטחתך ! תודה לך אדוני הגנרל, לא עיינתי בדבר מצד זה. בכדי לעשות לך הטובה אינני מערער שוב על המיתה בחבל, אנא תלוני בטובכם.

בורגוין : מר אנדרסון, ניחא לו בשתיים עשרה ?

ריכרד : בדיוק אהיה נכון לפקודתך אדוני הגנרל.

בורגוין : אדוני, כלום יש עוד דבר שצריך עיון ?

יהודית : הוי, הלא תמיתו אדם כמוהו ובלי דרישה לחקירה כראוי, מבלי חשוב מה אתם רוצים לעשות, מבלי...

ריכרד : כך את עומדת בדיבורך ?

יהודית : אם אין אני צריכה לדבר, דבר אתה, עמוד על נפשך, הצילה נפשך, אמור להם את האמת.

ריכרד : כבר אמרתי להם כמה וכמה אמיתות, דין בעיניהם שיהיו תולים אותי פעמיים, ואל תאמרי עוד מילה. נפשותיהם של אחרים תסכני ואותי לא תצילי.

בורגוין : גברתי הנכבדה, מרת אנדרסון, אין אנו רוצים כלום אלא להימנע מהאי-נעימות. איזה קורת רוח תהיה לך, אם נאציל על העניין מעטה

חגיגי? אני וחברי סווינדון בכיפה שחורה וכדומה. כולנו באמת חייבים תודה רבה לבעלך בעד חוש היאות הנפלא שלו, בעד ההרגשות האדיבות שהראה כאן.

יהודית: אבל דעתכם נטרפה עליכם! אינכם רוצים להעמיק ולדעת מה הן התועבות שאתם עושים, אינכם מפקפקים להיעשות רוצחים ובלבד שיהיו עליכם בגדי השרד. אבל אותו לא תיתלו, האיש הזה אנו בעלי.

ריכרד: אדוניי, דורש אני מכם שתשימו קץ לדבר. אינה רוצה להאמין שאינה יכולה להצילני. גימרו את המשפט.

בורגוין: אך רגע מר אנדרסון, אך רגע, אדוני. גברתי, במטותא לדבר בשפה ברורה. אומרת את שאדון זה איננו בעלך, או רק... רצוני לבטא זאת באופן עדין, שאת אינך אשתו?

יהודית: אינני יורדת לסוף דעתך. אומרת אני שאיננו בעלי. שבעלי שלי נס ונמלט על נפשו. הלה תפס מרצונו את מקומו בכדי להציל אותו. שאל את אשר תשאל בעיר. שילחו וקחו את אשר תיקחו ברחוב, יבוא ויעיד ויאמר לכם שאין השבוי הוא אנטוני אנדרסון.

בורגוין: הקצין!

הקצין: לפקודתך!

בורגוין: צא אל הרחוב והביא משם את האיש הראשון מאנשי העיר אשר תפגוש בדרך.

הקצין: לפקודתך, אדוני הגנרל.

בורגוין: שב על מקומך מר אנדרסון, אם יש לי רשות לכנותך כך. שבי לך גברתי, עד שאנו מחכים יתנו לגבירה את העיתון.

ריכרד: בושי והיכלמי.

בורגוין: אבל אם אין זה בעלך, הלא אין הדבר כל כך חשוב... לגבירה.

יהודית: לא יכולתי אחרת.

בורגוין: מר אנדרסון, מובן מעצמו שאין לך לקוות הרבה מאותו מקרה קטן. אנוסים אנו להציג למושל את מי שהוא.

ריכרד: משיג אני כל זאת יפה מאוד. וסבורני שכל ההערות אך למותר.

בורגוין: חושב אני כי עלינו לחכות לגביית עדות אם אין אתה טוען כנגד זה.

הקצין: בשירות אדוני הגנרל. זה אך מסרוהו מן הגדוד השלושים ושלושה. יגע עד מוות מרכבו. (נכנס קריסטי)

הקצין: שמע, שמע, הסר הכובע.

ריכרד: אל תירא טיפש! אך עדות רוצים לגבות ממך. אותך לא יתלו.

סווינדון : מה שמך ?
קריסטי : קריסטוף.
ריכרד : קריסטוף דדזשן. שוטה שבשוטים, הגד שמך המלא.
סווינדון : שתוק, אתה השבוי, אין לך רשות להקריא לעד.
ריכרד : יפה מאוד. אלא שאני מזהירכם. ממנו לא תלמדו כלום. עד שלא עקרתם מילה ומילה בחוזק יד. אם יראת שמיים טיפלה בו יפה מאוד עד שלא נותרה בו מן הגברות ולא כלום.
בורגוין : איה האיש המביא את זאת ?
הקציין : בבית המשמר, אדוני הגנרל.
סווינדון : המכיר אתה את אנטוני אנדרסן, הכהן של הפרסביטרים ?
קריסטי : כמובן שאני מכיר אותו.
סווינדון : הפה הוא ?
קריסטי : אינני יודע.
סווינדון : רואה אתה אותו ?
קריסטי : לא.
סווינדון : נראה לי שאתה מכיר את השבוי.
קריסטי : המתכוון אתה לדיק ?
סווינדון : מי הוא זה דיק ?
קריסטי : הריהו – הלה.
סווינדון : מה שמו של הלה ?
קריסטי : דיק.
ריכרד : ענה כראוי שוטה שכמותך ! מניין יודעים הם מי הוא דיק ?
קריסטי : הלא אתה הוא דיק. כלום לא ? מה יש לי לאמר ?
סווינדון : אל תדבר אדוני. ואתה השבוי, תשתוק. הגד לנו מי הוא השבוי.
קריסטי : אחי הוא. דיק-ריכרד, ריכרד-דדזשן.
סווינדון : אחיך !
קריסטי : כן !
סווינדון : בטוח אתה שאיננו אנדרסן הכהן ?
קריסטי : מי ?
ריכרד : אני, אני, אנכי, אתה...
סווינדון : שתוק, יידום !
הקציין : שתוק, יידום !
ריכרד : אה, רוצה הוא לדעת אם אני הוא הכהן אנדרסון. אמור לו, חדל לך מעקום את השפתיים כאותו קוף.

קריסטי: אתה אנדרסון הכהן? האדון אנדרסון איש מאנשי הכהונה, אדם נכבד מאוד. ודיק ברנש רע. בני אדם ישרים אינם רוצים לדבר איתו. הוא האח הרע ואני האח הטוב.

סווינדון: מי הוא שאסר את האיש הזה?

הקציץ: אני הוא אדוני. מצאתיו בביתו של הכהן יושב עם הגבירה בלי מותנייה, ישיבת אדם בבית. אם לא נשא אישה זו, מוכרח הוא לשאת אותה.

סווינדון: הענה על שם הכהן?

הקציץ: כן, אדוני. אלא שלא כדרך הכוהנים. יעיד הדרשן הצבאי.

סווינדון: כן, אדוני, לרמותנו אמרת? ושמך ריכרד דדזשן?

ריכרד: אבל סוף סוף עמדתם על זה. הלא?

סווינדון: השם דדזשן ידוע לנו יפה. הלא?

ריכרד: כן, פטר דדזשן, זה שהרגתם אותו – דודי היה.

סווינדון: המ...

קריסטי: גם אותך הם אומרים לתלות?

ריכרד: כן. כלך לך מכאן! אינך נחוץ להם יותר.

קריסטי: ואת טוויסי החרסינה מותר לי לקחת?

ריכרד: כלך לך, כלך לך מכאן! אתה קוף שוטה!

סווינדון: ריכרד דדזשן. כיוון שתפסת מקומו של זה והיה לך עד הסוף, פסק הדין יוצא לפעולה כמותנה בינינו בדיוק בשתים עשרה, ואם לא יופיע עד אז הכהן אנדרסון, אתה תתפוס את מקומו על העץ. הקציץ, הוצא את השבוי.

יהודית: לא, לא.

סווינדון: וגם את האישה תוציא.

ריכרד: נבל, נבזה, מנוול.

בורגוין: מה זאת? מה אירע? מר אנדרסון, אני מתפלא לו.

ריכרד: צר לי מאוד אדוני הגנרל שהפרעתי את מנוחתך, לא אמרתי אלא לחנך את משעבדך הלה. מדוע אתה מגרה את השד שבי, אתה הכלב, עם הפנים התפוחים שלך. בעונג רב הייתי קורע את ראשך הארור מצווארך. ואם לא, לא אמשול ברוחי ואשלח בו את אצבעותיי.

בורגוין: כלום הרשית לקלל את הגבירה?

סווינדון: לא אדוני, כמובן שלא. ציוויתי להוציא את האישה מהיותה מפריעה את הסדר. קפוץ עלי ברנש, אין צורך בכבלים, אני עודני מוכשר להגן עלי בעצמי.

ריכרד: עכשיו אתה מדבר כגבר. אינני קורא למריבה.

בורגוין : מר אנדרסון.
סווינדון : שמו דדזשן, אדוני, ריכרד דדזשן. רמאות היא.
בורגוין : שטות ! את דדזשן תלית בספרינגטון.
ריכרד : זה היה דודי, אדוני הגנרל.
בורגוין : זה היה דודך, בבקשה שתסלח לי מאיור סווינדון. מזל ביש יש לנו
ביחסינו למשפחתך. אבל חפצתי לשאול אותך דבר : מי הוא וויליאם מינדק
פרשוטר ?
ריכרד : ראש העיר ספרינגטון הוא.
בורגוין : אותו וויליאם מינדק וכו', אדם עומד בדיבורו הוא ?
ריכרד : המוכר הוא לך דבר מה ?
בורגוין : לא.
ריכרד : כי אז בטח בו.
בורגוין : תודה לך מר דדזשן. דרך אגב, כיוון שאינך מר אנדרסון, אנו בכל
זאת... כלום לא, מאיור סווינדון ?
סווינדון : כל הפקודות עומדות שרירות וקיימות, אדוני הגנרל.
בורגוין : האומנם ? חבל, חבל מאוד, שלום לך מר דדזשן, שלום לך גברתי.
ריכרד : אף מילה אחת יותר, לכי.
בורגוין : אדוני, אין לנו כל צורך לעצרכם יותר. מאיור סווינדון, מילים
מספר איתך. היודע אתה מה זאת ?
סווינדון : מה ?
בורגוין : בקשה לתת כתב ביטחון בשביל אופציר אחד מן החיל העממי
שלהם שיבוא ויתנה איתנו תנאים.
סווינדון : אהה, הם נכנעים ?
בורגוין : והוספה יש, שהם שולחים אותו איש שהמריד אמש את ספרינגטון
לגרש אותנו משם. שעל כן עלינו לדעת, כי באופיצר חשוב אנו עסקנו.
סווינדון : בא.
בורגוין : יהיה לו יפוי כוח להתנות איתנו תנאים. נחש נא אתה איזה תנאים ?
סווינדון : שעל פיהם הם נכנעים, חושבני.
בורגוין : לא, שעל פיהם אנו יוצאים את העיר. שש שעות בדיוק הם נותנים
לנו לשם זה.
סווינדון : חוצפה לא נשמעה כמוה !
בורגוין : מה לנו לעשות ?
סווינדון : לעלות על ספרינגטון ולאסור קרב מכריע.
בורגוין : המ... נלכה אל חצר הפקודות.

סווינדון : לשם מה ?

בורגוין : לשם כתיבת כתב הביטחון.

סווינדון : אדוני הגנרל בורגוין.

בורגוין : אדוני המאיר ?

סווינדון : חובתי להגיד לך, אדוני הגנרל, שאין אני מוצא שום יסוד מספיק להיכנע מפני איומיה של כנופיית תגרים מורדים.

בורגוין : נניח שאני מוסר לך את מפקדי. מה היית אתה עושה ?

סווינדון : כי אז הייתי עושה בדבר שלשמו התכוונו בדרתנו מקביץ הנגבה, ושלשמו עלה הגנרל הו מניו-יורק צפונה. היינו מתייחדים באלבני בכדי להשמיד בכוחותינו המאוחדים את צבא המורדים.

בורגוין : ואת אויבינו בלונדון ? רוצה אתה להשמיד גם אותם ?

סווינדון : בלונדון ? איזה אויבים ?

בורגוין : את הריקבון ואת ההתנפחות, את האיולת ואת הביורוקרטיה. אך זה נודע לי אדוני שהגנרל הו עודנו שוהה בניו-יורק.

סווינדון : אלוהים, אלוהיי ! לא שמע לפקודה !

בורגוין : לא קיבל כל פקודה, אדוני, מי שהוא בלונדון שכח לשלוח לו את הפקודה. סבורני שיצא את העיר בכדי לנוח בנאות דשא. אנגליה תהיה מוכרחה להקריב קרבן את מושבותיה שבאמריקה. ובלבד שלא תפריע את מנוחת ימי הפגרא של אדון זה. ובעוד ימים אחדים נהיה שנינו בסרטוגה עם חמשת אלפים איש אנוסים לאסור שם קרב עם חמש עשרה אלף מורדים בתוך עמדה שאי אפשר להבקיע אליה.

סווינדון : אי אפשר !

בורגוין : במטותא, סליחה !

סווינדון : איני יכול להאמין בזה. וההיסטוריה, היא מה תאמר ?

בורגוין : אדוני, ההיסטוריה, היא תספר שקרים כדרכה. נלכה, עלינו לשלוח את כתב הביטחון.

סווינדון : אלוהים, אלוהיי ! אבדנו, אבדנו !

הקציץ : עמוד ! טוב-טוב ! ישר ! פוקו, צאו ! שאם לא גם אתם תיתלו. הסתדרו בריבוע, אתם בני הסן הארוורים ! מה בצע כי תדברו אליהם גרמנית ? בניצב הרובה דבר איתם, על אצבעות רגליהם, כי אז יבינו. קומו צאו ! הסתלקו ! לכי לך, מה לך כאן ?

יהודית : כלום אסור לי לעמוד פה ? כלום אני מפריעה בעד מי שהוא ?

הקציץ : איני רוצה בכיאוורים. בושי והיכלמי לך את רצה לכאן לראות איך תולים איש, והוא לא בעלך. גם הוא לא טוב ממך. אמרתי למאיר שהוא

איש הגון, והנה הוא קופץ ורוצה לחנקו. ואת הוד מלכותו המבורך הוא מכנה טיפש. משום זה פני ולכי לך. עושי, חושי!

יהודית: תיקח שני דולארים כסף ותיתן לי לעמוד כאן?

הקצין: אני אקח כסף בשעת מלאי חובתי? כמובן לא. הנני מראה לך מה אני עושה לך על שחדך אופציר המלך. אסור אאסרך עד שיוציאו לפעולה את פסק הדין. (בלחש) עמדי שם וראי שלא תזוזי ממקומך עד שלא ירשו לך. עכשיו עימדו ישר! דחקו לאחור את הקהל!

ריכרד: ראה אדוני, לא פה מקומו של אדם נושא כהונה שכמותך, מוטב ותלך מפה.

סווינדון: אדוני השבוי, הנני דורש ממך, שאם נישאר בך עוד שמץ של חוש מידת דרך ארץ, להטות אוזניך לתנחומותיו של הדרשן הצבאי ולנהוג בכבוד הראוי, בהדרת קודשה של שעה זו.

הדרשן הצבאי: נסה נא למשול ברוחך ולהיכנע לרצונו של אלוהים.

ריכרד: לרצונך שלך דאג ולרצונם של שותפים לעבירה אלה. אינני רואה כלום מהדרת הקודש במעשיך ובמעשיהם. על תורת הנצרות אתה מדבר לי, בה בשעה שאתם הולכים לתלות את אויבכם. הנשמעה מעולם שטות מחלל השם שכזו? הדרת קודשה של שעה זו כדברייכם, אתם משתמשים בכדי לנטוע בלב העם מהכבוד למשרתכם – מוזיקה של הנדל ואיש מאנשי הכהונה בכדי שיהיו לרצחכם פני מעשה יראת שמיים. וכסבורים אתם שאני אסייע לכם בזה? בקשתם ממני שאבחר במיתת תלייה מפני שאין אתם די מומחים באומנותכם עד כדי לירות בי כשורה. יפה, תלוני ויהי סוף לדבר.

סווינדון: מר ברודנל, אינך יכול לעשות שום דבר?

הדרשן הצבאי: אני אנסה, אדוני המאיר: (מתחיל להקריא) כל אדם ילוד אישה...

ריכרד: לא תרצח!

הדרשן הצבאי: מה אומר, מר דדזשן?

בורגוין: מדומני, מר ברודנל, שתנחומותיך הרגילות אינן באות במקומן לדעתו של מר דדזשן. מוטב ותניחן עד שלא היו ניסיונות תנחומותיך אלא להפרעה למר דדזשן. נראה שמר דדזשן נחפז מאוד.

ריכרד: כסבור אתה שמאוד נעים לחכות לדבר שכזה? כיוון שהחלטתם לרצוח, לכל הפחות מהרו וכלו מעשיכם.

בורגוין: מר דדזשן, אין אנו עושים כך, אלא מפני...

ריכרד: שאתם מקבלים שכר בעד זה.

סווינדון : אתה החצוף !

בורגוין : צר לי מאוד מר דדזשן אם אתה הולך ומחזיק בדעתך זו. אילו ידעת כמה שילמתי בעד תעודת האופיצרים ומה שכרי, כי אז הייתה דעתך עלי יותר טובה. מאוד הייתי שמח, אילו הייתי יכול לקחת ממך ברכת הפרידה באופן ידידותי.

ריכרד : שמע נא אדוני הגנרל, אם כסבורים אתם שבעונג מיוחד אני נותן לתלות אותי, טעות היא בידכם. אין לי כלל וכלל עונג בזה. ואם סבור אתה שאסיר תודה אני לכם על שאתם תולים אותי באופן נימוסי, שוב טעות אתם טועים. כל העניין עניין רע בעיני. רק קורת רוח אחת יש לי, שבהיותי שם למעלה לא יהיו לי פנים עלובים כפניכם אתם פה, ככלות הכל. (אל יהודית) מה לך כאן. אין זה מקום בשבילך. לכי לך, לכי לך. את יתר כוחותיי גוזלת את ממני ! הוציאו האישה מעלי.

יהודית : אינך רוצה לאמר לי שלום ?

ריכרד : אה, היי שלום ! היי שלום ! עכשיו לכי, מהרי.

סווינדון : מה זאת ? מדוע היא לפני מן השורות ?

הקצין : לא אדע, אדוני. היא כל כך ערומה, לא יכולתי למחות בידה.

בורגוין : שוחד קיבלת !

הקצין : לא אדוני הגנרל !

סווינדון : טוב לך !

ריכרד : הוציאוה. כסבורים אתם שבשעה זו יש צורך באישה לצדי.

בורגוין : מוטב היה לך גברתי, להישאר מחוץ לשורות. עמדי פה מאחוריינו, ואל תביטי לשם.

יהודית : לא, אני אשאר פה, אבל לא אביט.

בורגוין : כך יפה ! אל תפריע בעדה. מר ברודנל, הכל כשורה. נגמרו כל ההכנות ? אל לנו לעכב את מר דדזשן.

הקצין : הכל מוכן אדוני.

בורגוין : מר דדזשן, היש לך להגיד עוד דבר מה ? חסרים עוד שני רגעים עד שתיים-עשרה.

ריכרד : אדוני הגנרל, שעונך מאחר שני רגעים לגבי שעון העיר שאני יכול לראות מכאן. הנני נותן את חיי בעד עתידו של העולם !

אנדרסון : אמן ! עצרו בעד הוצאת פסק הדין לפעולה ! אני אנטוני אנדרסון, האישי אשר אתם מבקשים.

סווינדון : באמת ? אם כן באת בעוד מועד לתפוס מקומך על העץ. תפסוהו.

אנדרסון : הנה כתב הביטחון !

סווינדון : אתה הוא ?

אנדרסון : אני הוא ! צו לאנשיך להסיר ממני את ידיהם.

סווינדון : הניחו לו !

הקצין : טוב לך.

אנדרסון : תודה לאל, באתי בעוד מועד !

בורגוין : ברגע הנכון, אדוני, בעוד זמן ? חלילה לי גם בחלומי לתלות אדם הגון על פי שעון אמריקני.

אנדרסון : כן אדוני הגנרל, תמיד אנו מקדימים שני רגעים, אבל צו לאנשים ויסירו את החבל מעל צוואר אורח אמריקאי זה.

בורגוין : בבקשה להתיר את מר דדזשן.

יהודית : טוני !

אנדרסון : עכשיו מה דעתך על בעלך ?

יהודית : בושתי ונכלמתי.

בורגוין : מאיור סווינדון. פניך כפני איש שתוחלתו נכזבה.

סווינדון : אדוני הגנרל, פניך כפני איש שנחל מפלה.

בורגוין : אמנם אדוני, ועד כאן עודני אדם שאני שמח לךָ. אגב, מר אנדרסון, אינני משיג יפה, כתב הביטחון ניתן למפקד החיל העממי, סבור הייתי שאתה כוהן.

אנדרסון : אדוני, אך בשעה שאדם עומד בניסיון הוא מכיר את מלאכתו הנכונה. בחור שוטה זה היה מתהלל שהוא מתלמידיו של השטן. באה שעת הניסיון לו, והנה מצא שעתיד הוא לחבב ייסורים ולהיות נאמן עד שעת מיתתו. אני האמנתי שאני מבשר ישר לתורת השלום. וכשבאה שעת הניסיון ומצאתי שגורלי להיות איש פעלים ומקומי במקום ששם רעם מפקדים ותותחים. כך אני מתחיל את חיי בהיותי בן חמישים בתור קפיטאן אנדרסון בחיל העממי של ספירנגטון ותלמידו של השטן יתחיל עכשיו את חייו בתור רברנד ריכרד דדזשן על דוכני, יעץ עצות טובות לאשתי זו השוטה הקטנה והסנטימנטלית. ריכרד, אמך אמרה שאילו נולדתי לכהונה, לא הייתי מעולם נושא לי לאישה את יהודית. מתיירא אני שהצדק איתה. ובכן, ברשותך, אני מניח אצלי את מותנייתך ואתה קח מעילי שלי.

ריכרד : אדוני הכהן, רציתי לאמר, אדוני שר האלף, התנהגתי כאחד השוטים.

יהודית : כגיבור.

ריכרד: ואולי אין בין זה ובין זה ולא כלום. אבל לא. אילו הייתי אדם טוב, כי אז הייתי עושה בשבילך את מה שעשית אתה בשבילי, תחת להביא קורבן שאין בו כל תועלת.

אנדרסון: בני, אל תאמר שאין בו כל תועלת. בשביל לברוא עולם חדש, נחוצים קדישים ונחוצים חיילים. אדוני הגנרל, הזמן צוחק, ואמריקה אצה נחפזת. רואה אתה עכשיו שיכולים אתם ללכוד ערים, לנחול ניצחונות, אבל לכבוש אומה אינכם יכולים.

בורגוין: אבל ידידי, באין ניצחונות אין אצילים. הבה נלכה ונביא לידי גמר את העניין בביצור הראשי.

אנדרסון: לפקודתך אדוני הגנרל. (אל ריכרד) אולי תואיל בני להוליך תחתי את אשתי אל ביתי. ועכשיו נלכה אדוני הגנרל.

בורגוין: אגב, מר דדזשן, מאוד נעים לי לראותך אצלי על סעודת הבוקר באחת וחצי, וגם את מרת אנדרסון תביא לכשתרצה. (אל סווינדון) אל נא תתרגז מר סווינדון, ידידך החייל האנגלי יכול לעמוד בפני הכל, אך לא בפני מיניסטרים המלחמה האנגלי.

הקצין: מה הפקודות, אדוני?

סווינדון: הפקודות? מה תעשינה עכשיו הפקודות ואין צבא. שובו אל המחנה. מהשד...

הקצין: שמע – שמע! הרם הראש! מה לנו ולהם. ימח שמם! הרם הרובה!
ארבע ארבע! סוב לך! מרש – מרש!

אסי: הוי דיק!

ריכרד: די, די, ניו-ניו! אינני מוחה כנגד התלייה, אבל אינני סובל את הבכיה.

אסי: לא-לא, מבטיחה אני. נערה טובה אהיה. אני... אני רוצה לראות לאן הם הולכים.

יהודית: תבטיח לי שלא תספר לו לעולם דבר?

ריכרד: אל תיראי!

אסי: הנה הם שבים, לראותך הם רוצים.

—מסך—